

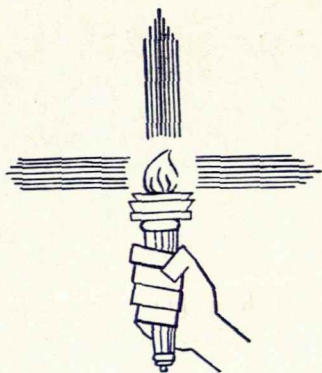
1

ATEITIS

ALP 1786
Nr. 140

1958, SAUSIS, NR. 1

ATEITIS

eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1958 METAI

Nr. 1

SAUSIS-JANUARY

Redaktorius Pranas Naujokaitis

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Danutė Aleksandravičiūtė-Bobeliienė, Gintarė Banaitytė, Sigitas Leimonas, Gediminas Naujokaitis.

Visą spausdinamą medžiagą redakcija taiso savo nuožiūra. Nepanaudoti rašiniai saugomi ir grąžinami autoriui prašant.

ADMINISTRATORIUS — kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE
BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams \$5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams \$10.00. Atskiro numerio kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August,
by the Lithuanian Catholic Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLEnmore 5-7281

Subscription \$5.00 per year. Single copy 50c.

*

Entered as second-class matter at the post
office at Brooklyn, New York, March 31, 1950
under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Ateitininkų Federacijos Valdybos žodis	1
J. Šoliūnas — Lietus (eil.)	4
Kun. St. Yla — Ateitininkų įžodis	4
Kun. V. Bagdanavičius — Dievo išreiškimas	6
A. Kucinaitė — Kuo moksleivis ateitininkas gali prisidėti prie lietuvių išlaikymo	3
VI. Ramojus — Vyskupo laizda	9
* Ties lietuviškuoju pajūriu	11
G. Naujokaitis — Nauja pusnis (novelė)	13
B. Dabušytė — Meilės motyvais (eil.)	13
Alg. K. — A. a. kan. Juozas Meškauskas	15
V. Benj. — A. a. kun. Jonas Petrėnas	15
Pastabos	17
Iš ateitininkų sėdraugų veiklos	17
Studentų Ateitininkų Sąjūgoje:	
Rytinio pakraščio žiemos stovykla	13
Vakaro žiemos stovykla	19
Moksleiviai ateitininkai veikia:	
MAS suvažiavimas Čikagoje	20
MAS Centro Valdyba	22
Moksleivių prašymas tėvams	22
Iš kuopų gyvenimo	23
Kreivos šypsenos	24
Šachmatai	Virš.
Administracijos pranešimai	Virš.

Viršelio 1 psl. — Baltijos jūra ties Nida —
Vyt. Augustino nuotr.

Viršelio vinjetė — dail. T. Valiaus

Ateitininkų organizacija yra ideolo-
ginė gyvenimo mokykla, brandinanti pil-
nutines asmenybes tautai ir amžinybei.
Kilnių idealų šviesa čia gaivina širdį, ap-
šviečia protą, palenkia valią veikti ir
kurti. Savos kultūros ugdymas ir krikš-
čioniškos meilės bei teisingumo darbai
yra kiekvieno ateitininko veikimo dirva.
Ateitininkas — veiklos ir kūrybos žmo-
gus.

Ateities žurnalas yra ateitininkiškos
mokyklos pagrindinis laipsnis. Tai švie-
čianti vėliava, kovos trimitas, neišsen-
kantis paskatinimų šaltinis ir savų idealų
kaitrus židinys. Ateitininkas be Ateities
— neįsivaizduojamas nesusipratimas...

Ateitininkų Federacijos Valdybos žodis

MIELI BROLIAI IR SESĖS ATEITININKAI,

NAUJUOSIUS METUS pradedame kelių mums reikšmingų sukakčių ženkle. Šiemet sukanka 40 metų, kai Vasario 16 aktu buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė; sueina 100 metų, kaip gimė Vincas Kudirka, Lietuvos himno autorius; minime 350 metų sukaktį Dievo Motinos apsireiškimo Šiluvoje ir prisimename šv. Kazimierą, uolųjį Marijos garbintoją, gimusį prieš 500 metų. Pirmosios dvi sukaktys sijasi su lietuvių tautos kovomis už savo gyvybę ir laisvę, kitos dvi primena tos gyvybės ir laisvės aukštesnį įprasminimą. Tautos gyvenimą jos stato tikėjimo švieson. Tauta privalo laikytis Dievo, kad Dievas galėtų gyventi tautoje.

Ateitininkų mintys ir darbai visą laiką buvo ir tebėra kreipiami tom dviem linkmėm, tautine ir religine, kurias kaip tik išreiškia šių metų sukaktys. Tautybė ir katalikybė ateitininkų yra neatskiriamai jungiamos. Sukaktys duoda progos išsižiūrėti į tą jungtį praeity ir ryžtis dar tvirtiau jos laikytis ateity.

*

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS aktu buvo išreikštas lietuvių tautos siekimas būti laisvai ir atkurti savo nepriklausomą valstybę, kuri buvo užgniaužta prieš šimtą su viršum metų. Tos rusiškosios priespaudos metu tvirtiausiai išsilaikė lietuvių tautos liaudis, išsaugojusi kaimo sodyboje tautinę sąmonę ir gilų tikėjimą. Katalikų tikėjimu buvo gintasi nuo rusų užmačių lietuvių tautą supravoslavinti. Spaudą uždraudus, lietuviškom maldaknygėm rasta užuovėja Mažojoje Lietuvoje. Tai praskynė kelią sklisti ir kitai lietuviškai spaudai. Sušvito Aušra, nuskambėjo Varpo garsai, pasireiškė Tėvynės Sargo budėjimas. Šie ir kiti tautinio atgimimo laikraščiai sklidę per knygnešių rankas.

Tame didvyriškame knygnešių laikotarpyje, tarp kitų įžymių lietuvių patriotų, iškilo ir Vincas Kudirka. Pravirkęs dėl to, kad jaunas būdamas dėjosi lenku, visą tolimesnį savo gyvenimą aukėjo lietuviybei stiprinti ir kvėpti drąsos kovai su caristine priespauda. Savo verstiniais raštais rodė pavyzdžiu šveicarų laisvės kovotoją Vilhelmą Tellį ir prancūzų karžygę šventąją Joaną Arkietę, o savo leistuoju Varpu visą lietuvių tautą budino keltis nepriklausomam gyvenimui.

Vincas Kudirka yra daug padaręs priartinti tam laisvam Lietuvos gyvenimui, kuris sušvito Vasario 16 aktu.

Vasario šešioliktoji vainikavo tautinio atgimimo kovotojų siekimus, bet tik tai dėka naujų mūsų kovotojų — savanorių kūrėjų. Jie taip pat pakilo iš lietuviškojo kaimo, daugumas ligi tol ginklo rankose neturėję, bet prašokę savo jėgas, nes juos stiprino ir vedė Dievo ir Tėvynės meilė. Nepriklausomai Lietuvai išsikovota tiek teritorijos, kiek jos įstengė užrėžti tas savanorių kalavijas. Lietuvių teisė turėti didesnę teritoriją, atremtą į plačiai garsintą tautų apsisprendimo laisvę, buvo sutrypta stipresnės fizinės jėgos. Nepriklausomoji Lietuva atsikūrė ant nedidelio ir kaimynų apkarpyto ploto — karo nualinto ir beveik plyno. Viskas teko kurti iš naujo.

Kai dabar, minėdami Vasario 16 sukaktį, prisimename tuos dar netolimus laikus, turime vaikiausį pavyzdį, ko gali laisvėje pasiekti ir maža tauta. Įsprausta tarp didžiųjų kaimynų ir nuolat jų grasoma, Nepriklausomoji Lietuva išsiskleidė visose gyvenimo srityse tokiu ūgiu, kad pasidarė plačiai žinoma ir visų pastebima. Ji sukūrė visai naują valstybinį aparatą, aptvarkė kraštą, kėlė ir modernino ūkį, ugdė pramonę ir prekybą, tiesė tankų mokyklų tinklą, stiepėsi mokslu, menu ir literatūra. Kas buvo lietuviška, bet praėjusių laikų ir priespaudos svetimybėmis apnešta, vis labiau švito ir stiprėjo.

Nepriklausomai Lietuvai kurti ir stiprinti ateitininkai yra skyrę daug savo jėgų. Jie skelbė ir brandino Lietuvos mintį dar caro priespaudos laikais. Jie nesvyruodami pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę Rusijoje revoliucijos metu; tą savo nusistatymą skleidė Vakarų Europoje ir Amerikoje. Ateitininkų organizacijos pirmųjų narių ir kūrėjų parašai yra po Vasario 16 aktu. Ateitininkai gausiais būriais dalyvavo savanorių eilėse, gindami savo gimtąją žemę, už kurios laisvę nevienas paguldė ir savo galvą. "Visuomenė pripažino be atodairos ateitininkus mokant gyventi ir mirti tėvynei" (Pr. Dovydaitis, 1920); jie "daug yra prisidėję prie nepriklausomybės atgavimo" (A. Smetona, 1927). Nepriklaus-

Ateitininkų Federacijos Valdyba: iš kairės dešinėn — Stasys Lušys, Tėvas Viktoras Gidžiūnas, O.F.M., prof. Simas Sužiedėlis, Renata Alinskienė, Juozas Baužys, kun. Viktoras Dabušis, dr. Vytautas Vygantas.

Vyt. Maželio nuotr.

somybę atgavus, ateitininkai veikliai jungėsi į Lietuvos valstybės atkūrimo, tvarkymo ir švietimo darbus.

Nepriklausomoji Lietuva metai iš metų kilo ir skleidėsi, kaip retas ir vešlus žiedas didžiajame tautų sode. Jokia kita tauta negalėjo tokio pat išželdinti, nes kiekviena reiškiasi savo individualiu būdu ir nėra pakartojama. Dėl to tautų vergimas bei jų laisvo reikimosi žlugdymas yra nusikaltimas žmonijai ir Dievui. Deja, mūsų tauta šiandien gyvena dar baisesnėje vergijoje ir pažeminime, negu yra kada buvę jos istorijoje. Nepriklausomos Lietuvos našus kūrybinis darbas yra žiauriai sutriktas, pati tauta kankinama, alkinama ir žudoma.

Tokiom slopiom mūsų tautai sąlygom minėdami Vasario 16 sukaktį, neturime vis dėlto prarasti vilties, kad bolševikinė okupacija pasibaigs tuo pačiu, kuo pasibaigė caristinė. Dievo teisingumas istorijoje tebesireiškia, o lietuvių tautai šiuo tarpu tebešviečia Vasario 16 ir drąsina kovai dėl savo laisvės ir gyvybės. Tai reikia gerai įsisąmoninti, nes kitaip pats Vasario 16 minėjimas liktų beprasmis. Jis gramzdintų mus tikrai praeities prisiminimuose, neišpareigojant vykdyti savo tautinius uždavinius dabartyje.

“Mūsų tautiniai uždaviniai visada sutapo su bendraisiais gyvenamojo momento tautiniais reikalavimais. Klausdami save, ką kuriuo metu turime daryti, visada žiūrėdavome, ko tuo metu iš savo sūnų reikalavo tėvynė”. (Dr. J. Girnius). Šiandien ji reikalauja kovoti už savo tėvynės laisvę ir išlikti sąmoningais lietuviais. Tai mūsų

pašaukimas dabarties tremtyje. Jisai plaukia ir iš ateitininkų organizacijos principų, kuriais pabrėžiame katalikiškumą ir tautiškumą, jungdami tai neišskiriamon vienybėn. Pavergtoje tėvynėje jie atidalomi ir kiekvienas skirtingu būdu trypiami, tad laisvame pasaulyje turi būti dar tvirčiau išlaikomi.

Tautybė ir katalikybė viena kita taip atsiemia, kaip tėvynės meilė Dievo meile. “Iš to seka: kas už tėvynę miršta, aukojasi ar jai aukoja savo turtą bei sveikatą, yra ne tikrai tėvynės, bet kartu ir Dievo bei tikėjimo kankinys” (prel. M. Krupavičius). Kai pavergtoji Lietuva šiandien turi nesuskaitomą daugybę tų kankinių, kurių tylios aimanos ataidi iki mūsų širdies, kas iš ateitininkų galėtų nesiaukoti savo kankinamos tautos reikalams? Dabarties sąlygom reikia gerai įtempti savo valią, kad būtų išsilenkta tos pagundos, nes, pastačius asmens reikalus aukščiau tautos, yra pavojus ir Dievo reikalą pastatyti žemiau savo. Apie tai pagalvoti mums duoda progos kitos dvi šių metų sukaktys: Marijos apsireiškimo Šiluvoje ir šv. Kazimiero.

*

ŠV. KAZIMIERO gimimo sukaktis mus nukelia į anuos laikus, prieš 500 metų, kai senoji Lietuvos valstybė, pasiekusi savo teritorinės sklaidos ribą, pradėjo trauktis į siaurą Baltijos pamario rėžį. Lietuvių tautą ėmė spausti bekylanti Maskvos kunigaikštystė, kai mūsų senolių politinė galybė pradėjo tolydžio slūgti. Toje mūsų tautos kelio atogrąžoje, kuri nuo svaigios

aukštumos vedė į tykojantį pažeminimą, ir gimė šv. Kazimieras, didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių giminės šventas žiedas. Jis prasiskleidė lietuvių tautoje tartum Dievo ženklas, kad būtų suprasta, jog be žemių platumos ir politinės jėgos yra dar kitokia tautos atrama — tai jos moralinė stiprybė. Tauta gali išlikti gyva ir atspari, būdama ir nedidelė bei gyvendama siaurame žemės rucze, jeigu savo dvasia atsiremia į tvirtus moralinius dėsnius ir išlaiko tikėjimą į Dievą.

Lietuvių tautoje plačiai pasklidęs šv. Kazimiero garbinimas rodė, kad jį tai suprato. Šv. Kazimiero vardas susisiejo su lietuvių tautos kovomis už savo tikėjimą, gimtąją žemę ir laisvę.

Reformacijos metu šv. Kazimiero kultas teikė katalikam stiprybės ir leido patirti, ko tikėjimas ir tauta nustoja, kai nusigręžia nuo šventųjų. Tuo metu šv. Kazimieras įaugo į savo tautą, įsiliejo į liaudies kūrybą, sustojo pakelės koplytėlėse ir altoriuose, prasiskleidė visa šalimi krikšto varduose. Šv. Kazimieras pasidarė lietuvių tautai, kaip jos paveldima ir nemaini tradicija.

Kovojant su rusais ir provoslavija, šv. Kazimieras mūsų tautai rodėsi kaip vadas ant baltojo žirgo — mūsų Vytis. Taip yra stebuklingai pasireiškęs Lietuvos kariam prie Dauguvos. Nuo to meto Rusija, užvaldžiusi vėliau visą Lietuvą, mūsų Šventojo nemėgo ir jo garbinimą smelkė, tačiau patriotinis ir religinis lietuvių darbas tebebuvo ženklinamas šv. Kazimiero vardu. Jis išplito mūsų kultūrinių organizacijų ir religinių kongregacijų pavadinimuose pačioje Lietuvoje ir Amerikoje. Šv. Kazimiero garbinimas visada ryškiau iškyla sunkiomis dienomis, tremtyje ir tragiškais mūsų tautai momentais.

Dabarties tragiškom lietuvių tautai dienomis mūsų akys taip pat gręžiasi į šv. Kazimierą, kurio nė šventiems palaikam nepalikta ramybės. Šventojo karstas iškeltas į Antakalnį — šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Vilniaus katedra ir šv. Kazimiero koplyčia išniekintos. Tačiau tame pikto siautėjime, kuris mums teikia didelio liūdesio ir giliai įžeidžia, galime išžiūrėti ir mus guodžiančius ženklus. Šv. Kazimiero palaikų iškėlimas kreipia didesnę dėmesį į patį Šventąjį, kurį savo mintyse buvome įpratę rasti Vilniaus katedroje. Ten neberasdami jaučiame, kad iškėlimas yra laikinis, kaip ir pats pikto siautėjimas. Yra taip pat prasminga, kad mums primename apaštalas šv. Petras-Uola, ant kurios pastatyta Kristaus Bažnyčia ir duotas užtikrinimas, kad nė pragaro vartai jos neįveiks. To pažado raminausi, turime tačiau pareigą patys uoliau

kovoti su piktu, gi sekti gera, kurį mums taip vaiskiai atskleidžia šv. Kazimiero gyvenimas ir jo dorybės. Pats Apaštalų Sostas šv. Kazimierą mums primena tokiais žodžiais:

“Šv. Kazimieras buvo uolus Dievo Motinos Marijos garbintojas. Ypatingu gi pagyrimu yra aukštinamas, kad visą savo gyvenimą išsisaugojo bet kokio skaistybės sutepimo. Jis yra tikrai vertas, kad ir šiais laikais, kada skaistybės dorybė yra puolama visokiais būdais ir priemonėmis, būtų pelnytai ir teisingai pastatytas lietuvių jaunimui, kaip kilnus ir tikras pavyzdys”.

Apaštalų Sostas tuo savo raštu (1947), prašant Lietuvos vyskupam tremtyje, šv. Kazimierą paskyrė visos lietuvių jaunuomenės ypatingu globėju pas Dievą. Tuo norėta taip pat pabrėžti, kad mūsų jaunimas, tikėtai šv. Kazimiero globos saugojamas ir pats savo skaistumą saugodamas, tegali būti savo tautai ta moraline stiprybe, kurios jai reikėjo praeityje, reikia ypač dabar ir labai reikės didžiajai nelaimei praėjus. Tikėtai skaistus mūsų jaunimas gali lietuvių tautą išlaikyti tvirtą, gyvą ir šviesią žmonių ir Dievo akyse.

Šv. Kazimiero, kaip uolaus Nekaltosios Marijos garbintojo, gimimo sukaktis prasmingai sutampa su prisiminimu Dievo Motinos apsireiškimų Šiluvoje ir Liurde — 350 ir 100 metų sukaktimis. Visam katalikiškam pasauliui prisimenant stebuklingąją Liurdo šventovę, lietuvių akys ypatingai dar sustoja ties savo žeme — Šiluvos šventove, kuri mūsų tautai ilgus amžius yra buvusi ir tebėra dangiškųjų malonių versmė. Žinome, kad ir šiuo metu kankinamoji lietuvių tauta Šiluvos šventovėje ieško paguodos, stiprybės ir Dievo Motinos užtarimo. Mūsų pareiga yra jungtis su kenčiančiųjų brolių ir seserų maldomis ir prašyti Dangaus Viešnią, kad Ji teiktųsi Lietuvą vaduoti ir gelbėti savo Sūnaus garbei ir visų mūsų džiaugsmui.

*

Ateitininkų Federacijos Valdyba, primindama keleriopas šių metų sukaktis, ragina gerai į jas įsimąstyti ir tinkamai paminėti. Atskiri ateitininkų vienetai, atsižvelgdami į vietos sąlygas ir bendrus visų lietuvių minėjimus, tikime, ras tam geriausias priemones ir būdus. Norime tikėtai atkreipti dėmesį, kad būtų iškilmingai atšvęsta šv. Kazimiero palaikų perkėlimo diena, kuriai yra skirtas pirmas sekmadienis po Marijos Dangun Ėmimo oktavos. Anas šv. Kazimiero relikvijų grąžinimas iš užsienio įvyko XVII amžiuje po pirmojo baisaus rusų siaubo Lietuvoje. Tai mums turi priminti, kad ir dabartinis rusiškojo bolševiz-

mo siaubas nėra amžinas. Šv. Kazimiero palaikai turės vėl grįžti į Vilniaus katedrą, Lietuvos laisvei iš naujo sušvitus.

Visomis šių metų sukaktimis save stiprinkime, kad galėtume dar uoliau dirbti Lietuvos laisvei atgauti. Tegu dar labiau įsideda mūsų širdys ir paklusta valia ištvermingai siekti savo tautai nepriklausomybės, kad įvykdytume mums Apvaizdos skirtąją savo misiją tremty.

Ta pačia proga naujoji Ateitininkų Federacijos Valdyba, kuriai praėjusiais metais buvo patikėta vadovauti plačiai išsišakojusiai mūsų organizacijai, nuoširdžiai visus ateitininkus sveikina ir tikisi sulaukti visų paslaugios talkos.

T. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.
Federacijos Dvasios Vadas

Simas Sužiedėlis
Ateitininkų Federacijos Vadas

Kun. Viktoras Dabušis
Generalinis Sekretorius

Federacijos Valdybos Nariai:

Renata Alinskienė
Juozas Baužys
Stasys Lušys
Dr. Vytautas Vygantas

JONAS ŠOLIŪNAS

L I E T U S

Aš matau: jis užties
Tamsią skarą nakties,
O sakiau: jis nuplaus
Dalį mano sunkaus
Vargo juodo ir kietai.

Girdžiu: miegančio medžio kamienu
Artinas rudenio žliugės...
Ir apglobia mane jos ir medį.

Mano balsas nubėga;
Aš vėl vienas bejėgis
Svetimaj rudenio gatvėj
Ir lietuj...

Kitados gi tikėjau,
Jog lietus atpleškėjęs
Nuplaus gatvę,
Man veidą
Ir naktį...

ATEITININKŲ ĮŽODIS

*** Kilmė * Reikšmė * Pasirengimas
* Pravedimas**

KUN. STASYS YLA

ĮŽODIS yra viešas nario įsipareigojimas gyventi šūkio dvasia, vadovautis principais, vykdyti pareigas.

1. KILMĖ. Iškilmingas narių priėmimas, metinių švenčių proga, moksleivių kuopose pradėtas po 1920 metų. Studentai, priimdami naujuosius savo narius, pradėjo vartoti žodį 1925 metais. Šio žodžio tekstas buvo ilgas ir iškilmingas (Ž '25, N 8-12, 322-323):

Stodamas savo noru ir įsitikinimu į Lietuvį Katalikų Ateitininkų Draugovę Kaune, iškilmingai pareiškiu gerbiamųjų sendraugių ir draugų akivaizdoje savo ištikinumą krikščioniškiems ateitininkų principams ir sykiu savo garbe pasižadą palenkti savo gyvenimą ir veikimą kilniajam ateitininkų šūkiui "Visa atnaujinti Kristuje", kurį esu pasiryžęs vykdyti ne tik tarnaudamas katalikiškai Kristaus Bažnyčiai ir brangiajai mūsų Tėvynei, bet ir būdamas aktyvus Studentų Ateitininkų Draugovės narys. O tapdamas šitokių Draugovės nariu pasižadą, be to, saugoti jos garbę, paklusti jos drausmei ir dirbti jos klestėjimui, gilindamas jos principų supratimą ir visokeriopai stengdamasis gaivinti jos gyvavimą sava iniciatyva bei pastangomis, kad, jos nariu būdamas ir, mokslą eidamas aukštajame Lietuvos universitete, tapčiau ne tik geru savo profesijos specialistu, bet ir visai susipratusiui aktyviu kataliku, karštu lietuviu patriotu, giliai išlavintu ir doru energingu veikėju.

Prašydamas šitiems savo pasiryžimams Aukščiau-siojo pagalbos, dedu savo parašą, kaip savo garbės ženklą.

Visiems ateitininkams, stojantiems į bet kurią sąjungą, žodį arba "garbės pažadą" įpareigojo daryti ateitininkų ceremoninio statutas, paskelbtas 1928 metais (At, N 4). Statutas numatė, kad tai būtų daroma iškilmingo posėdžio metu ir pagal nustatytą tvarką. Tačiau ceremoninio statutas nepateikė žodžio teksto, matyt, palikdamas laisvę atskiroms sąjungoms jį savitai vartoti.

Studentai kurį laiką vartojo senąją iškilmingąją formą. Moksleivių forma, berods, buvo trumpesnė ir paprastesnė, bet nebuvo niekur viešai paskelbta ir šiandien nebepatikrinama. Sendraugiai, atrodo, nebuvo iš viso priėmę jokio teksto ir praktiškai nebuvo vykdę žodžio praktikos.

Tremtyje žodžius vartojo studentai ir moksleiviai. Pirmasis moksleivių žodžio tekstas, centro valdybos patvirtintas 1946.2.8, buvo šio turinio:

Visagalio Dievo akivaizdoje tvirtai pasižadą visomis jėgomis kovoti už Kristaus idealus, tarnaudamas Dievui ir Tėvynei, ir vykdyti visas ateitininko pareigas.

MAS ceremoninio statutas, paskelbtas programiniame vadove (1949), numatė šiuos du atskirus žodžio tekstus: kandidatui, keliamam į jaunesnius ateitininkus, ir jaunesniajam, keliamam į moksleivius ateitininkus, būtent:

(1) Pažinęs ateitininkų idealus, stengsiuosi vykdyti man pavestas pareigas, būti naudingą Katalikų Bažnyčiai ir savo tautos nariui.

(2) Idėjos brolių ir visų čia esančių akivaizdoje tvirtai pasižadą visomis jėgomis kovoti už Kristaus idealus, tarnaudamas Dievui ir Tėvynei ir vykdydamas visas ateitininkų pareigas.

Šalia oficialių, bet dėl dažno kaitaliojimo neįsigyvėnusių tekstų, atskiros kuopos kūrė savas žodžio formas. Jomis pasinaudojant, Amerikoje buvo suredaguoti jau-

Studentiška jaunystė ir žiemos malonumai.

V. Valaičio nuotrauka

nesniesiems bei vyresniesiems moksleiviams įžodžio tekstai, paskelbti knygelėje „Visa atnaujinti Kristuje“ (1951). Pritariant Federacijos vadui, 1953 metais buvo parengti trys tekstai — moksleiviams, studentams ir sendraugiams, paskelbti mažajame maldyne „Sveika Marija“. Ruošiant bendrinį vadovą, AF Valdyba 1957. 3. 29 priėmė vieną tekstą visiems ateitininkų padaliniams (žr toliau).

2. REIKŠMĖ. Įžodis daromas pagal tam tikrą ceremonialinę formą, bet jis nėra tik forma. Pirmon eilėn jis yra proto ir valios veiksmas, dėl to daromas *laisvai* pasiryžus ir *sąmoningai* pasirengus.

Įžodis yra viešas ir iškilmingas įsipareigojimas, daromas kryžiaus ir organizacinės vėliavos akivaizdoje, dalyvaujant liudininkams — vadams, draugams ir artimiesiems. Įžodis įpareigoja gyventi ateitininkų šūkio dvasia, vadovautis principais, vykdyti pareigas. Visa tai veda narį į asmeninį tobulėjimą. „Ne kad aš būčiau tobulas, bet aš stengsiuos koku nors būdu tai pasiekti“ (Pily 3, 12).

3. PASIRENGIMAS atliekamas kandidatavimo laiku. Teoriniam pasirengimui yra speciali programa. Iš jos daromi *egzaminai* prieš pat įžodį (iš vakaro ar dieną anksčiau).

Egzaminų komisiją sudaro vieneto vadovas, dv. vadovas ir centro valdybos narys ar jos įgaliotinis. Komisija sprendžia, ar kandidatas yra teoriškai pakankamai pasirengęs. Savu keliu sprendžia vieneto valdyba, ar kandidatas pasirengęs kitais atžvilgiais. Valdyba savo sprendimą protokoluoja, o egzaminų komisija surašo *aktą*, kurio vienas egzempliorius lieka vieneto archyvuose, o antras siunčiamas centro valdybai.

Leidžiamieji daryti įžodį iš vakaro supažindinami su įžodžio ceremonialu. Vieneto vadovas padaro su jais *repeticiją* toje vietoje, kur numatomos įžodžio iškilmės; *repeticijose* dalyvauja ir vėliavos nešėjai.

4. PRAVEDIMAS. Jei būna pamaldos, vienetas eina į jas *organizuotai*: pirma vėliava su palydovais, po to įžodininkai, po jų vieneto nariai, pasipuošę uniforminiais ženklais. Per pamaldas įžodininkai sėdi pirmuose suoluose.

Iškilmingas posėdis pradedamas vieneto pirmininko. Pirmiausia pasveikinami susirinkusieji *Garbė Kristui* ir pranešama: „Iškilmingąjį posėdį pradedame. Prašome visus atsistoti: įnešamos vėliavos“.

Vėliavoms sustojus savo vietose, pirmininkas trumpu žodžiu apibūdina šventės reikšmę. Po to kviečia garbės prezidiumą (plojama tik visus kviečiamuosius išvardinus). Prezidiumui užėmus vietas, vieneto sekretorius skaito *protokolo ištrauką* arba egzaminų komisijos aktą — nutarimą leisti išvardinamus kandidatus įžodžio.

Išvardintieji pakyla vietose (pirmose suolų eilėse), atsigręžia į centrą, eilute išeina ir ties garbės prezidiumo stalu sustoja. Tuo metu išeina priekin vieneto vadovas. (Visi kiti sėdi). Vieneto vėliava palenkiama 40° kampu, ir įžodininkai visi kartu kalba įžodžio tekstą. (Tekstą gali skaityti ir dv. vadovas; tada įžodininkai papunkčiui kartoja):

Kryžiaus ir ateitininkų vėliavos akivaizdoje / pasižadau sekti Kristų, / dirbti ir aukotis Dievui ir Tėvynei / ir uoliai eiti (jaunesniojo arba vyresniojo moksleivio, studento, sendraugio) ateitininko pareigas. / Kristau, padėk man ištesėti.

Po to kiekvienas įžodininkas atskirai eina prie vėliavos, priklaupia dešiniuojų keliu, pakelia prie lūpų vėliavos galą ir jį pabučiuoja. Pakilęs, gręžiasi į garbės prezidiumo pusę, priima organizacinius ženklus, atsisveikina rankos paspaudimu, grįžta į eilutę ir atsistoja gale iš priešingosios pusės. Taip eilutė stumiasi ligi visi grįžta į savo vietą.

DIEVO IŠREIŠKIMAS

KUN. V. BAGDANAVIČIUS

Dievo aptarimai yra nepilni

Sakoma, kad tie žodžiai, kuriais mes išreiškiame Dievą, yra nepilni. Ir teisingai sakoma. Dievas yra visos būties pilnybė, o mūsų sugebėjimas išreikšti ir aptarti daugiau yra igudės šios žemės dalykuose. Dievo būti išreikšti mums tenka, taip sakant, netiesioginio apšvietimo būdu. Žmonių gyvenime pastebimus tobulumus mes išryškiname iki augščiausio laipsnio ir juos priskiriame Dievui. Taip, pvz., žmonių tarpe mes pastebime įvairiaus gerumo. Tą gerumą mes sutelkiame krūvon, jį pakeliame iki augščiausio laipsnio ir juo aptariame Dievą.

Žemėje mes pastebime įvairių išminties apraiškų: tiek žmonių tarpe, tiek tuose dėsniuose, kurie valdo gamtos jėgas. Šią išmintį mes pratęsiame iki tos vietos, kur ji susieina vienon sandermin, ir ją apibūdiname Dievą. Pasaulyje mes pastebime kitų gerų dalykų, pvz., grožio, meilės, tvarkos. Visus šiuos dalykus pakilnine iki tokio laipsnio, kad juose neliktų jokio netobulumo, galime jais drąsiai apibūdinti Dievą.

ATKELTA

I žodis...

Ženklus įteikia vieneto vadovas arba paveda tai padaryti federacijos bei sąjungos valdybos nariui ar kuriam kitam garbingam sendraugui. Pastaruoju atveju vieneto vadovas paduoda įteikėjui kiekvieną ženklą atskirai. Įžodinėms atsisveikina bei padėkoja, paspausdami ranką abiem. Jei čia pat būtų dv. vadovas, skaitęs įžodžio tekstą ar buvęs įžodžio metu prie vėliavos, atsisveikina ir su juo.

Grįžę į numatytą vietą ir sustoję vienoje eilėje, įžodinėms kalba *credo* (žr. Credo). Tuo metu visi dalyviai atsistoja. Po *credo* betarpiškai visi gieda ateitininkų himną. *Credo* ir himno metu visos vėliavos palenkiamos 40° kampu.

Įžodinėms visi kartu padaro posūkį, pamažu priartėja prie savo suolų ir sėdasi. Ženklų įteikėjai taria *pasveikinimo žodį*; jiems atsako vienas įžodinėms. Jei šiuo baigiamas iškilmingasis posėdis, giedamas Tautos himnas. Jei po sveikinimų vyksta paskaita, vėliavos prieš paskaitą gali būti išnešamos. Jei paskaita turi iškilmingą ar programinį pobūdį, vėliavos pasilieka vietoje.

Po paskaitos posėdis baigiamas arba dar pratęsimas, pridėdant pora trumpų pasveikinimų, kurie skirti nebe įžodinėms, bet vienetai, švenčiančiam metinę šventę ar mininčiam kitą svarbesnį įvykį. Jei būtų sveikinimų raštu, jie perskaitomi prieš sveikinimus žodžiu. Paskutinis žodis turėtų būti trumpas, bet pakilus ir suvedas į vieną mintį visus iškilmingojo posėdžio momentus. Po tokio žodžio visi stojas ir gieda Tautos himną.

Iškilmingojo posėdžio metu programos eiga tyliai diriguoja vieneto vadovas. Posėdis trunka neilgiau, kaip 1½ valandų.

BIBLGR: Iškilmingas naujų narių priėmimas Lietuvos universiteto SAS Draugovė, Ž 26 N 8-9.

Tokia yra kilmė Dievo aptarimų, kuriuos žmonija iš savęs suranda Dievui išreikšti. Ar teisingas yra šitokių būdų sudarytas Dievo vaizdas? Jis yra ir teisingas ir ne. Teisingas jis yra dėl to, kad visos tobulybės Dievuje yra. Dievas yra visų tobulybės versmė ir šaltinis, kurios pasitaiko žemėje. Dėlto žmogui, įieškančiam ar gėrio, ar grožio, ar tiesos, ar meilės, ar betko kilniaus ir augšto, galima ir vėta šių gėrybių įieškoti Dievuje. Kitur pasitaikančios šios gėrybės dažnai yra tik dalinės ir neretai apgadinios.

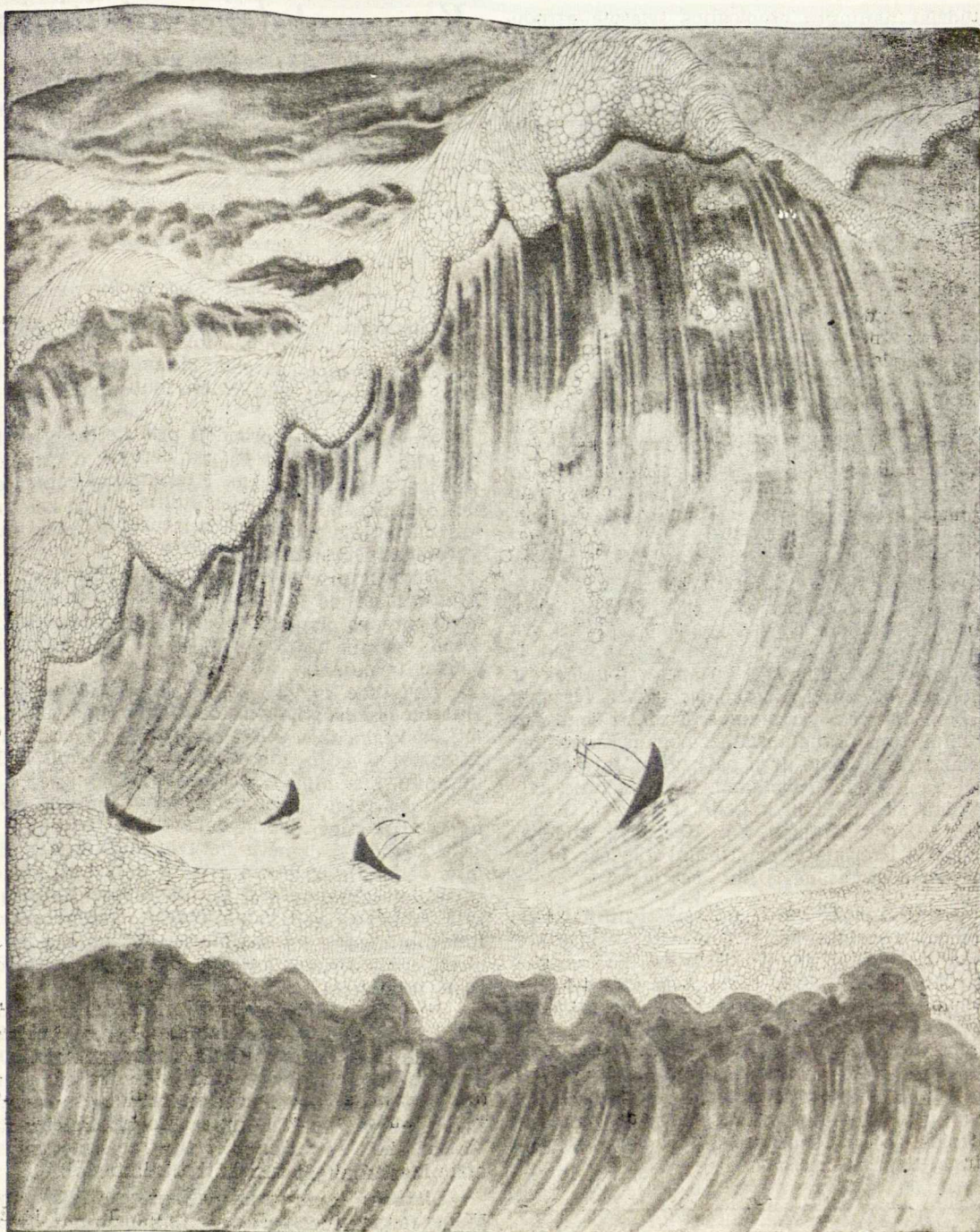
Tačiau Dievo vaizdas, sudarytas iš žemėje randamų vertybių palyginimo yra toli gražu nepilnas. Dievas juk gali reikšti daug daugiau, negu mes matome žemėje. Dievas, kuris yra visos kūrinijos priežastis, yra daug daugiau, negu jo kūrinija. Kai mes stovime prie kokios mašinos, mes galime ne mažai iš jos atspėti, koks turėjo būti tas žmogus kuris šią mašiną sugalvojo. Mes galime būti tikri, kad daugelis fizikos dėsnių jam buvo žinomi. Tačiau iš mašinos mes negalėsime pasakyti, kokio būdo, kokio nusiteikimo, kokio dorumo buvo tas žmogus, kuris mašiną suprojektavo. Taip pat ir apie Dievo išvidinį gyvenimą mes negalime nieko pasakyti, eidami iš pasaulio savybių. Tam reikėjo paties Dievo pasisakymo.

Apie Dievą žmogus susidaro nuomonę, patobulindamas čia sutinkamas vertybes. Panašiai apie Dievą galima susidaryti vaizdą, atskiriant nuo jo čia žemėje sutinkamas netobulybes. Pvz., žemėje yra sutinkama mirtis, kai kurių daiktų nykimas ar gedimas. Šį faktą mes atmetame iš Dievo sąvokos, kaip jam visiškai nepriklausantį dalyką, ir sakome, kad Dievas yra amžinas. Toliau, žemėje yra sutinkamos ribos, t.y., tokia vieta, kur daiktai baigiasi. Žemėje taip pat yra laiko slinktis: kas nors jau buvo, ar kas nors dar neatėjo, bet ateis. Dievuje tuo tarpu nėra būsimų ar išgyventų dalykų. Jame yra viskas kartu.

Didžioji tvirtuma

Bet ir šiuo keliu sudaroma Dievo sąvoka nėra pilna. Vis dar pasilieka daug dalykų, ko mes apie Dievą nežinome. Tačiau viso klausimo branduolys yra ne čia, kad mes Dievą tiksliai nusakytume. Daug svarbiau yra žinoti patį Dievo buvimo faktą ir juo remtis savo gyvenime, negu jį tiksliai išreikšti. Tiesa, girtinas yra dalykas stengtis vis giliau Dievą suprasti. Kai mes žinome, kad mūsų Dievo supratimas yra menkas, ir kai žinome, kad pati Dievo būtis yra neapsakomai turtinga, tai žmogui kyla noras vis geriau Dievą pažinti. Ir jo pastangos nebūna tuščios.

Mums labai svarbu turėti patį branduolinį Dievo supratimą, ant kurio rymo tolimesnės išvados apie Dievą. Labai svarbu yra, kad mes nesuklystume pačiame pirmajame Dievo suvokime. Kai pirminis mūsų Dievo supratimas neturės klaidos, tai bus galima tikėtis, kad ir tolimesnė mūsų teologija bus teisinga. Anksčiau mes esame atkreipę dėmesį į tai, kad Dievas yra nesudėtingas ir kad jis yra dvasia. Mes taip pat stengėmės suprasti, kad, nepaisant to, jog Dievas yra dvasia, jis yra pati didžioji tvirtuma ir atrama, kokia tik iš viso yra galima. Ši dieviška tvirtuma yra didesnė už visas pasaulio medžiagas ir jų dėsnius.

M. K. Ciurlionis — Devintoji banga (iš ciklo Jūrų sonata)

Žmogaus dvasios Dievas

Kaip tik šia proga tenka prisiminti dar vieną pavojų, kuris gali kilti iš dvasingo Dievo supratimo. Atsiranda žmonių, kurie pradeda galvoti šitaip:

Dievas yra dvasia. Tačiau jis tik tiek realus, kiek kitos dvasios jis yra suprantamas. Kitais žodžiais sakant, tol, kol yra žmogus, kuris gali Dievą suprasti, tol yra ir Dievas. Dievas žmogui yra reikalingas tik tam, kad būtų jam dorine atrama; kad dėl Dievo žmogus darytų gera, ir vengtų bloga. Jeigu tikrovėje Dievo ir nebūtų, tai žmogus turėtų susikurti sau Dievą, kaip būtiną savo doros atramą.

Ką manyti apie šitokią, sakytumė, moralinį Dievo supratimą. Nepaisant labai gerų norų, kuriuos gali turėti šitokio Dievo atstovai, mes turime pasakyti, kad

čia nėra tikro Dievo. Čia yra ne Dievas, tik žmogaus sukurta Dievo idėja. Nors ši Dievo idėja yra labai dvasinga ir doriškai naudinga, bet ji vis tiek yra tik žmogaus kūrinys, nelyginant koks dvasinis stabas. Jam trūksta paties pagrindinio dieviškumo elemento, būtent: būti iš savęs, ne iš kito; būti nepriklausomai nuo kitų; ir duoti pradžią visokiam kitam buvimui.

Tik šitokia Dievo sąvoka yra natūrali Dievo sąvoka. Ją turi visi natūralūs žmonės. Šių laikų etnologija yra suteikusi teologijai didelį patarnavimą. Ji, ištyrusi visas senąsias tautas ir jų kultūras, paskelbė, kad nėra tautos be religijos. Šalia to, ji rado, kad senųjų kultūrų tautos turi labai švarią Vyriausios Būties, arba Dievo, sąvoką. Dažniausiai ji ten neturi visokių burtininkavimų ir žyniavimų priemonių, kurių yra nemažai vėlesnių kultūrų tautose. Visi bedie-

viški sąjūdžiai naujosios etnologijos šviesoje atrodo, kaip atsitiktiniai reiškiniai, jokių būdu neatstovauja žmonijos tendencijų.

Kaip lietuviai išreiškia Dievą?

Galima sakyti, kad pats pagrindinis vyriausios būtybės bruožas yra tapatumas, buvimas paties su savimi, neturėjimas jokio pasidalinimo.

Lietuvių tauta visoje ilgoje savo gyvatoje yra išlaikiusi ne tik religiją, bet ir vyriausios būtybės sąvoką. Gal būt, kad buvo laikų, kada mūsų tautoje vyr. Dievo sąvoka buvo kiek aptemdyta, bet mes savo kalboje turime keletą žodžių, kurie turi didelės reikšmės teisingam Dievo apibūdinimui. Kitų tautų teologų vienu iš seniausių ir gražiausių žodžių vyriausiai būtybei išreikšti yra laikomas mūsų kalbos Dievo pavadinimas: Devah. Šio žodžio šaknies prasmė reiškia šviesą, ar šviesti. Šviesa, jei taip galima išsireikšti, yra pats dvasiškiausias iš visų kūniškų reiškinių. Dėl to šviesos idėja tinka geriau, negu kas kitas Dievui, kaip dvasinei būtybei išreikšti. Tačiau mes savo kalboje turime dar vieną žodį, ar žodžio dalį, kuri yra nemažiau sena ir kuri išreiškia Dievo tikrumą. Tai žodis: pats. Kažin, ar yra brangesnis žodis, išlikęs gyvas žmonijos kalboje, kaip šis lietuviškasis: pats, pati? Sanskrito kalboje Dievas pasaulio kūrėjas yra vadinamas: Praja-pati. Šaknis: Pats yra žinoma ir senovės Babilonijos kalboje. Vyriausias kunigas ir šalies valdovas ten buvo vadinamas: patesi. Lietuvių kalboje šis žodis yra vartojamas išreikšti žmogaus asmeniškumui, tam brangiausiajam žmogaus supratimo bruožui. Sakome: jis pats ar ji pati tai ar tai padarė. Ta šaknis yra ne retai sutinkama kitose senose kalbose. Pagaliau mes lietuvių kalboje turime su ja padarytą žodį Dievui išreikšti, t.y., Viešpats. Žodelis: pats labai gerai išreiškia tą pagrindinį dievišką bruožą, kuriuo yra buvimas ne iš kito, bet iš savęs.

Pirmoji žodžio pusė: vieš- gali reikšti du dalykus. Arba ji reiškia atvirumą bei visuotinumą, kaip sakome: "Viešas dalykas", o gal ji reiškia tai, ką mes pasakome žodžiu: visada. Tiek viena, tiek kita prasmė būtų tinkamos Dievui. Viena jų reikštų Dievo visuotinumą, kita — jo nuolatinumą arba nepasibaigiantį buvimą. Kiekvienu atveju žodis: Viešpats yra turinčias ir savitas — lietuviškas pagrindines Dievo savybes nusakantis Dievo vardas. Tauta, šį žodį išsaugojusi savo gyvoje kalboje, neturėtų niekada pamiršti pačios giliosios šio žodžio prasmės, kuri dera tik vienam teisingai suprastam Dievui.

Vaikeli, per kiaurą savo amžių maža tesiklausk, o niekuomet nesiteirauk, ką apie tave kalba žmonės. Kad nenorėdamas ką išgirsti, tuojau žvelk į savo sąžinę: jei ji prikaišioja tau kokią ydą, kokią užduoda žmonės, kuo veikiausiai taisykis. O sąžinei tylint, prasijuok išgirdęs ką, nutilk ir sakyk pats sau: "Kartais ir aš apie kitus pakalbu: ko čia stebėtis, kad ir kiti man neperleidžia".

Vysk. M. Valančius

Aš trokštu, kad visas mano gyvenimas būtų artėjimas į tobulybę.

Giovanni Papini

Kuo moksleivis ateitininkas gali prisidėti prie lietuvybės išlaikymo

Aurelija Kucinaitė

Moksleivis ateitininkas didesnę savo dienos dalį praleidžia prie knygų. Mokslas, geras pasiruošimas ateičiai — yra jo pareiga. Jis mokosi, lavinasi ne tik savo naudai, bet kad galėtų būti naudingas ir savo tėvynei.

Moksleivis turi prisidėti prie lietuviybės išlaikymo jau vien dėl to, kad jis yra lietuvis, o tuo labiau tą pareigą turi ateitininkas. Ateitininkui rūpi ateitis. Ar ne? O kokia būtų tėvynės ateitis, jei po keletos metų, kai dabartinis jaunimas jau turės pareigą vadovauti gyvenimui, būtų nutautęs?

Būdų ir priemonių yra įvairių lietuvibei išlaikyti. Ateitininkas jas turi visas panaudoti. Svarbiausia yra išlaikyti savo gimtąją kalbą. Lietuviškai reikia kalbėti visada savųjų tarpe. Nemaišyti į savo kalbą svetimų žodžių ir posakių.

Negalime mylėti to, ko nepažįstame. Kai gerai žinosim Lietuvos istoriją, pažinsim savo turtingą praeitį, mokėsime savo šalies geografiją, pajusime mūsų šalies grožį — su jos miestais, ežerais, upėmis, kalneliais, nesunku bus mums Lietuvą mylėti.

Moksleiviui tikrai verta pažinti mūsų literatūrą, ne tik praeities, bet ir dabartinius rašytojus. Reikia sekti spaudą ir domėtis lietuvių kultūrine ir visuomenine veikla. Moksleiviui reikėtų dalyvauti visuose lietuviškuose kultūriniuose rengimuose. Reikėtų jį matyti minėjimuose, vaidinimuose, koncertuose, pasilinksminimuose. Rengimuose bus galima ne tik išgirsti apie Lietuvos kultūrą, bet ir pačią kultūrą pajusti, ja gyventi.

Pasilinksminimuose susiduriame su lietuvišku jaunimu. Ten ateitininkas ras draugų, su kuriais galės pasidalinti mintimis, planais, džiaugsmais. O svarbiausia — galės gražiai praleisti laiką savų tautiečių tarpe. Žinoma, moksleivis ateitininkas neišbraukia iš savo draugų ir pažįstamų sąrašo kitataučius draugus. Jis susitinka su visais ir iš visų mokosi kas gera. Bet artimiausi draugai turi būti tik lietuviai.

Lietuvių tauta yra turtinga gražiais papročiais. Mums reikėtų juos pažinti ir jų nepamiršti. Maža nauda yra turėti gražių audinių ir juos skrynioje laikyti niekam nerodant. Taip ir su mūsų papročiais. Juos reikia, kaip gražias staltieses ir rankdarbius, ištraukti iš skrynų ir kitiems parodyti. Ot, kokių gražių dalykų mes turime!

Mūsų liaudies menas, skulptūra, tautiniai drabužiai yra tikrai gražūs. Negerai būtų kišti juos į kokią tamsų kampą, kad ten jie būtų niekeno nepastebimi ir neįvertinami.

O tautinių šokių ir dainų yra tiek daug ir įvairių! Niekas taip gražiai neišreiškia lietuvių dvasios, kaip mūsų dainos ir tautiniai šokiai. Ir kiek gilių jausmų randi dainoje. Kokioje bebūtum nuotaikoje, vis rasi dainelę, kuri tau tiks ir išreikš ką jauti.

Moksleivis ateitininkas turi vertinti savo lietuvišką kilmę, ja didžiulotis ir gyventi taip, kad būtų matyti, jog jis tikrai lietuvis!

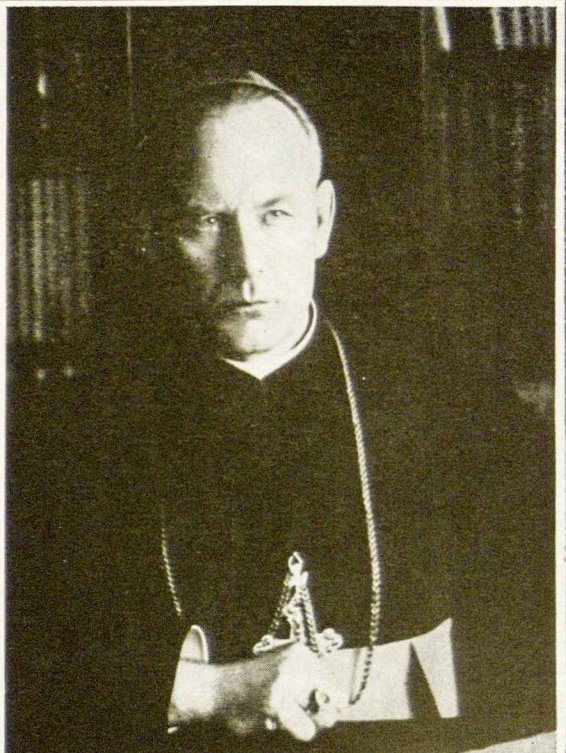
Šis rašinėlis Moksleivių Ateitininkų Sąjungos skelbtame konkurse laimėjo trečią vietą.

VYSKUPAS KAZIMIERAS PALTAROKAS

mirė Vilniuje sausio 3 dieną. Kūnas pervežtas į Panevėžio katedrą ir ten palaidotas sausio 7 dieną.

Gimė 1875 m. spalio 22 d. Gailionių k. netoli Linkuvos. Kunigu įšventintas 1902 m. kovo 22 d. Nuo 1918 m. Kauno kunigų seminarijos profesorius. Nuo 1926 m. balandžio mėn. Panevėžio vyskupas. Tai buvo vienintelis vyskupas, išlikęs okupuotoje Lietuvoje iš tų vyskupų, kurie buvo paskirti įkuriant Lietuvos bažnytinę provinciją (1926 m.). Pastaruoju metu vysk. K. Paltarokas buvo ir Vilniaus vyskupijos valdytojas.

Vysk. K. Paltarokas yra eilėje didžiųjų mūsų krašto žmonių, tokių kaip vysk. M. Valančius, vysk. J. Matulaitis... Plačiau — kitame numeryje.

VYSKUPO LAZDA

VLADAS RAMOJUS

DAŽNAI prisiminimuose nušvinta balta baltutėlė gimtojo Vabalninko bažnyčia su dviem bokštais, iššokusiais pro žalius šventoriaus kaštus į mėlyną erdvę ir matomais už keliolikos kilometrų vaiksioje vasaros giedroje. Lygumose guli miestelis, lygumose parapija ir visas valsčius, Lietuvai išauginęs tris ministerius, daug kultūrininkų ir bent pusšimtį kunigų.

— Tai bent valsčius, didesnis ir už Trakų apskritį! — didžiudavosi žalių šiaurės lygumų vabalninkėnai, į Žolinės atlaidus suvažiaavę, ar didžiuosiuose parapijos baliuose alų begurkšnodami.

Menu, kai kartą Vabalninką oficialiai vizitavo vysk. K. Paltarokas. Bromų bromai žaliavo švytėjo visam vieškelyje nuo Antašavos iki Vabalninko, ir dviratininkai, ir vainikais pasipuošę raiteliai vyskupą lydėjo nuo pat parapijos ribos. Po ilgo ir nekantraus žmonių laukimo, pagaliau vyskupas su ilga palydovų procesija pasiekė miestelį. Prie vienu garbės vartų — bromo vyskupą pasitiko didelio ir turtinogo valsčiaus viršaitis. Tarsi tikras

apskrities viršininkas jausdamasis ir kalbąs didelio gyventojų skaičiaus vardu, viršaitis vyskupą norėjo ne bent kaip pasveikinti.

Ramiai išsitiesė prieš augalotą vyskupą ir pradėjo: "Jūsų Ekscelsencija..." Pradėjo, stipriai sukrankėjo ir staiga nutilo, kaip žado netekęs. Veidas paraudo, akys iššoko. Negreit suprato vabalninkėnų minia, kad jų viršaičiui, vyskupą besveikinant, nulūžo dantų karūna ir jis užspringo, visai nebegalėdamas kalbėti.

Iškilmingai padėjo vyskupas už sveikinimus kalbos neįpusėjusiam ir susigėdusiam viršaičiui...

Možai ką už valsčių mažesnė ir Vabalninko parapija. Tiesa, Antašavos, Alizavos, Kupreliškio ir Salamiščio filijos nurėžia rytinę Vabalninko valsčiaus dalį, bet pietinės, vakarinės ir šiaurinės valsčiaus dalies beveik visi kaimai priklauso Vabalninko parapijai. Todėl ne bet kokius ir kunigus vyskupas parinkdavo didžiajai parapijai. Vis taikydavo veiklius, energingus, šviesius ir niekad nepavargstančius, kurie su parapijiečiais sugyvendavo kaip tikri broliai ir sūnūs.

Bet štai, bene 1932 m. vyskupas K. Paltarokas sumanė iš Vabalninko iškelti nepaprastai žmonių gerbiama ir mylimą vikarą kunigą Š-lį. Davė jam paaugštintą — klebono vietą vienoje filijoje.

Ta žinia nepradžiugino kunigo Š-lio ir juo labiau parapijiečių. Kunigas Š-lis buvo per daug susigyvenęs su linksmais, nepaprastai nuo-

širdžiais, vaišingais ir dievobaimingais vabalninkiečiais, ir jis jų jokių būdu nenorėjo išmainyti į aukštesnes ir garbingesnes klebono pareigas.

Vabalninkėnai nesvyruodami davė žodį, kad jie vyskupą nugals ir kun. Š-lį vyskupas paliks Vabalninke. Žinojo jie ir vyskupo K. Paltaroko nusistatymo kietumą bei jo nepalaužiamą valią. Bet vistiek tikėjosi vyskupą nugalti.

Pasisamdę sunkvežimį, vieną rytą pasileido į Panevėžį pas vyskupą K. Paltaroką parapijos, miestelėnų, pavasarininkų, šaulių ir net tautininkų atstovai vieningai maldauti vyskupą, kad kunigas Š-lis visiems yra labai geras ir nepamainomas kunigas, ir kad jis Vabalninke būtinai turi būti paliktas.

Buvau tada geltonsparnis angelaitis, šviesiai mėlynais angelaičių rūbais mamytės papuoštas. Prisimenu, kaip tą pavakarį minia žmonių susirinko prie šventoriaus laukti iš Panevėžio grįžtančios delegacijos su geromis žiniomis. Mes, geltonsparniai angelaičiai, skraidėm po minią ir mūsų nekalto lūptės šviesiai šypsojos:

— Vyskupėlis gerąjį kunigėlį mums tikrai paliks...

Vidurnaktyje sugrįžo delegacija iš Panevėžio. Sugrįžo su blogomis žiniomis: vyskupas kunigą Š-lį nesutiko palikti Vabalninke. Nieko nepadėjo skaitlingos ir įvairios delegacijos maldavimas.

Po kelių dienų dar pilnesnis sunkvežimis išlėkė iš Vabalninko į

V. Ratas —
Laivelis

Panevėžį. Važiavom visas būrys angelaičių, uniformomis pasirėdę, važiavo tretininkės — katekizmo mokytojos, keletas parapijos atstovų, būrelis miestelėnų ir įvairių organizacijų atstovai. Šį sykį delegacija buvo dar didesnė, negu pirmąjį kartą. Katekizmo mokytojos mus, angelaičius, kruopščiai išmokė, kaip mes turėsim elgtis pas vyskupą, kaip maldauti, kad vyskupas kunigėlių paliktų vietoje. Susidarė toks įspūdis, kad tik nuo mūsų mažųjų pareis kunigėlio likimas. Užtat ir pasiryžom iš vyskupo rūmų tol neišeiti, kol mūsų maldavimai nebus išklaustyti. O suaugusieji delegacijos nariai mums Panevėžyje pažadėjo ir gerus pietus, ir saldumynų, ir kitokių dovanų...

Taip vieną šviesios ir šiltos birželio dienos vidurdienį visa delegacija susigrūdome į vyskupo K. Paltaroko kabinetą Panevėžyje, Sodų gatvėje. Kaip šiandien prisimenu erdvę ir žalią vyskupo sodą, nuo gatvės atskirtą aukšta tvora, ir gražų namą, stovintį sode. Ten, berods,

iš prieangio per vidurines duris patekom tiesiai į vyskupo kabinetą. Priekyje, prie vyskupo stalo, puslankiu sustojom angelaičiai, kiek atokiau pasiliko stovėti suaugusieji. Visas vyskupo kabinetas buvo pilnas žmonių, o pats vyskupas sėdėjo prie rašomojo stalo.

— Tai kogi atvažiavot pas mane, vaikučiai? — lengvai šypsodamasis, šviesiu veidu paklausė vyskupas Paltarokas.

Mes, visi mažieji, nieko nelaukę, kaip kad buvom iš anksto išmokyti, ėmėm graudžiai garsu šaukti:

— Vyskupėli, palik mūs kunigėlių Vabalninke. Vyskupėli, vyskupėli...

Vyskupas klausėsi ir šypsojosi. Paskui, kiek pagalvojęs ir atsidusęs, atsiliepė:

— Vaikučiai, važiuokit ramūs namo. Jūs gausit tokį pat gerą kunigėlių, koks buvo ir šis. Man jis yra kitur reikalingas ir todėl jį iškeliu.

Vos išgirdę šiuos žodžius, dar vyskupui nė nebaigus kalbėti, visi iki vieno suklupom ant grindų ir pradėjom balsu žliumbti:

— Vyskupėli, mes kito kunigėlio nenorim. Nenorim, nenorim... Mes neišeisim iš čia, kol vyskupėlis nepaliksi kunigėlio!

Vyskupo veidas pagaliau susiraukė ir jis pasidarė neberamus. O graudus maldavimas skambėjo, aidėjo taip graudžiai, liūdnei ir maldingai. Kiek palaukęs ir pasiklausęs, vyskupas išėjo į kitą kambarį, atsinešė didelę dėžę saldainių ir ėmė po saują saldainių kiekvienam dalinti:

— Štai, vaikučiai, jums saldainių už tai, kad mylit savo kunigėlių, ir važiuokit namo. Naują kunigėlių gausit gerą, labai gerą.

Bet saldainių iš vyskupo nė vienas nepriėmė, tik puolėm visi kniūpsčia ant žemės ir vienas po kito, garsu verkdami, vis kartojom:

— Vyskupėli, mes niekur iš čia neišeisim. Klupėsime, verksim per dieną ir naktį, kol kunigėlių mums paliks.

Pagaliau vyskupas nebeištvėrė. Pagavo iš kažkurio kampo lazda, ją drūtai suspaudė, iškėlė rankoje ir garsiai suriko:

TIES LIETUVIŠKŲJŲ PAJŪRIU

— Marš lauk visi iki vieno. Besarmačiai atsirado. Primokė mažus vaikus vyskupo širdį gaudinti. Kokia tvarka bebūtų mano vyskupijoje, jei aš visų užgaidas patenkintčiau? Marš lauk!

Pirmieji dūmė pro duris į sodą suaugusieji, paskui juos, kiek kojos neša, brovėmės mes mažieji, o pačios paskutinės kiutino lauk visos šios istorijos sumanytojos — katekizmo mokytojos. Vyskupas su lazda delegaciją palydėjo iki durų ir paskui duris kietai užtrenkė.

Taip mūsų žygis nepasisekė ir visus delegacijos narius sukaustė bloga nuotaika. Palydovai užmiršo beužsiminti apie gerus pietus šaunioje Panevėžio valgykloje, apie saldumynus ir kitas dovanas, kurios buvo pažadėtos išvykstant iš namų. Mes, mažieji, net drebėjome iš gėdos, kad vyskupas su lazda mus išvijo. Dar piktesni buvo suaugusieji. Jiems labai nepatiko tie visi triukai, kuriuos mes vyskupo kabinete išdarėm, iš anksto nieko apie tai neužsiminę. O tos moterėlės, visos istorijos sumanytojos, raudonavo ir tylėjo, kaip žado netekusios.

Po metų kitų vėl vyskupas K. Paltarokas vizitavo Vabalninko parapiją. Vėl buvo didžiulės iškilmės, dalyvavo minios parapijiečių, bažnyčia skendėjo vainikuose, keliai buvo bromais nustatyti.

Būdamas jau antros klasės gimnazistas, papuoliau į dviratininkų špalierių. Visas špalierius nuvažiauvom net iki Antašavos pasitikti vyskupo automobilio ir paskui jį atlydėti į Vabalninką. Kaip jauniausias dviratininkas, buvau pastatytas garbingiausioje vietoje — šalia vyskupo automobilio. Taip iškilmingai ir garbingai belydint vyskupą, lūžo mano dviračio šakė, ratas išsimovė, ir aš kritau ant nosies į vieškelį. Susimušiau veidą, kraujas ėmė bėgti iš nosies.

Vyskupas tai pamatė, liepė sustabdyti automobilį, pats išlipo lauk ir priėjo prie manęs. Mano skruostai kaito iš gėdos. Visa procesija sustojo, vainikais papuošti raitelių žirgai prunkstė ir dūko, dviratininkai nulipo nuo dviračių. Vyskupas paliepė kitiems paimti mano dviratį ir man sėsti į mašiną šalia vyskupo palydovų. Dar labiau paraudau iš gėdos. Po ano įvykio Panevėžyje vyskupo taip bijojau. Dabar dar tokia nelaimė paties vyskupo panosėje.

Dūmiau į laukus, kiek tik kojos neša, ir tik vėlai vakare atsiradau namuose.

— Drąsus vaikas buvo, didvyriu dėjosi pas mane kabinete, kai verkėti reikėjo, — juokėsi vyskupas Paltarokas Vabalninko klebonijoje iškilmingų pietų metu, — bet kai į gimnazistus išėjo, bailys pasidarė...

Sausio viduryje mes esame pratę minėti Klaipėdos atvadavimo sukaktį. 1923 metų sausio 15 dienos data yra šviesus taškas mūsų kovos dėl pajūrio istorijoje. Jau nimo krauju pašventintas sukilėlių laimėjimas yra mūsų šventų teisių aktas į savo tėvų žemę. Klaipėdos atvadavimas yra istorijos rato pasukimas į mūsų tautos reikalų pusę. O jis jau buvo sėkėsi apie 700 metų mūsų nenaudai, nuo to laiko, kai ginkluoto kryžiuočio koja atsistojo mūsų žemių pakraščiuose su savo mūro pilimis.

Teisingai sakoma, kad Klaipėda yra mūsų tautos langas į pasaulį, kad tai vienintelis mūsų prekybos uostas. Jo reikšmė gerai mes jautėme per visą nepriklausomybės laikotarpį. Ir nieko nesigailėjome tam langui padidinti, išpuosti, kultūros židiniais nušviesti. Ir kovoti reikėjo. Gal ne visada sėkmingai — kiudė primestoji mums autonominija... Klaipėda buvo tapusi mūsų jaunos atkurtos valstybės pagrindine šaknimi. Tai ypač pajutome, kai 1939 metų pavasarį per prievartą turėjome ją atiduoti Hitlerio Vokietijai...

Dabar Klaipėda vėl yra okupuotos Lietuvos dalis. Pasielia mus žinios apie lietuvių darbus savame pajūryje. Girdime net apie naujos bažnyčios statymą... Bet sunkią vergijos našta turi nešti ir Lietuvos pajūris, kaip ir visa pavergtoji Lietuva...

Klaipėda, tiesa, stovi Lietuvos pajūrio centre. Tačiau mūsų pajūris yra daug platesnis ir net nevienalytis. Visi žinome mūsų gražiąją Palangą, atsimename mūsų pačių statytą šventosios žvejų uostą. Tai Žemaitijos pajūris, besitęsiantis tik apie 20 kilometrų ir visada buvęs kartu su D. Lietuva. O Klaipėdos pajūris su savo gražiuoju Užmariu, su Smiltynės, Juodkrantės ir Nidos vasarvietėmis, su gražiosiomis kopomis, su plačiaragiais briedžiais ir lekiančiu smėliu, su Kuršių mariomis ir pamario kaimais ir miestais — tai jau Mažosios Lietuvos dalis.

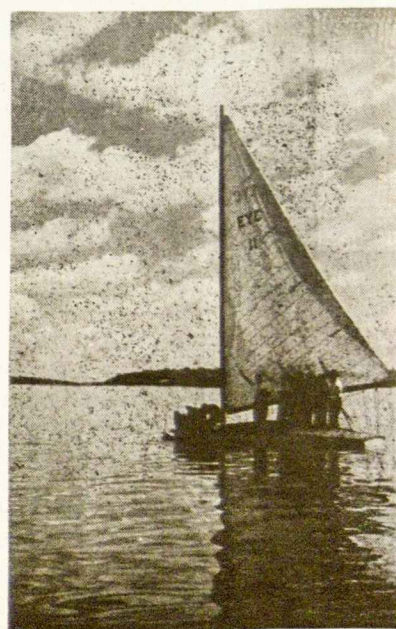
Mažoji Lietuva yra geografinė ir istorinė sąvoka. Taip oficialiai bu-

Kurlink kreipti laivužį, kur statyt žėglužį:
Ar ant jūružės, ar ant maružės?

Iš žvejų dainos

vo vadinama toji Lietuvos dalis, kuri buvo patekusi į vokiečių valdžią. Tai mūsų pajūrio žemės iki Karaliaučiaus vakaruose ir iki Guldapės pietuose. Istorijos lapai rodo, kad Karaliaučius yra buvęs lietuviškos kultūros centru, o Gumbinė ilgą laiką buvo administracinė M. Lietuvos sostinė. Rytprisių vardas duotas šiam kraštui tik 19 a. antrojoje pusėje, o į mokyklas ir įstaigas įvesta vokiečių kalba tik 19 a. pradžioje, o visai išmesti lietuvių kalbą iš mokyklų ir įstaigų išdrįsta tik po 1870 metų. Bet ir šitie smūgiai lietuviškumą naikino tik labai pamažu. Dar antrojo pasaulinio karo metu teko rasti lietuviškų kaimų prie Labguvos ir netoli Karaliaučiaus, bet, deja, jaunimas jau nebekalbėjo lietuviškai... O lietuviški vietovardžiai imta sistemingai naikinti tik Hitlerio laikais.

Taigi lietuviškas pajūris — platus, įvairus ir įdomus, vertas studijų ir susidomėjimo. Mūsų teisės yra aiškios į visą lietuviškąjį pajūrį. Bet svetimos jėgos, kurios ten sukėlė kojas, taip pat mano turinčios teisę... O paskutinieji lietuviško M. Lietuvos pajūrio okupantai yra... rusai. Lietuviškus ir vokiškus vietovardžius jie pakeitė rusiškais ir skelbią, kad net mūsų kultūros židinys Tilžė esąs nuo seno rusiškas miestas...

Burinis lenktynių laivelis

Buriniai žvejų
laivai Kuršių
mariose ties
Nida

Priešų mūsų pajūryje niekados nestigo. Kova vyko ir tebevyksta. Bet ar visada mokėjome kovoti? Pakaltiname senucus mūsų kunigaikščius, kad jie nepajėgė įsistiprinti mūsų pajūryje... Bet ar mes patys geriau sugėbame? Ar labai daug apie jį žinome? O tai įdomiausia ir gražiausia mūsų šventosios žemės dalis...

Netekti tėvynę yra didelė nelaimė — tai pati didžiausia nelaimė.

Euripidas

Tai, ką mes mylime, yra tėvynė, gi kuo naudojamės — kiemas ir namai.

Goethe

NAUJA PUSNIS

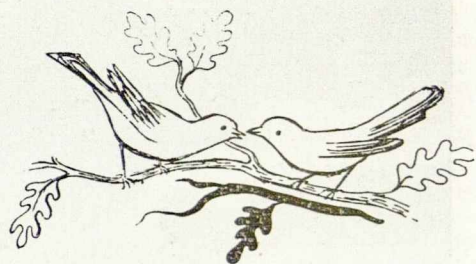
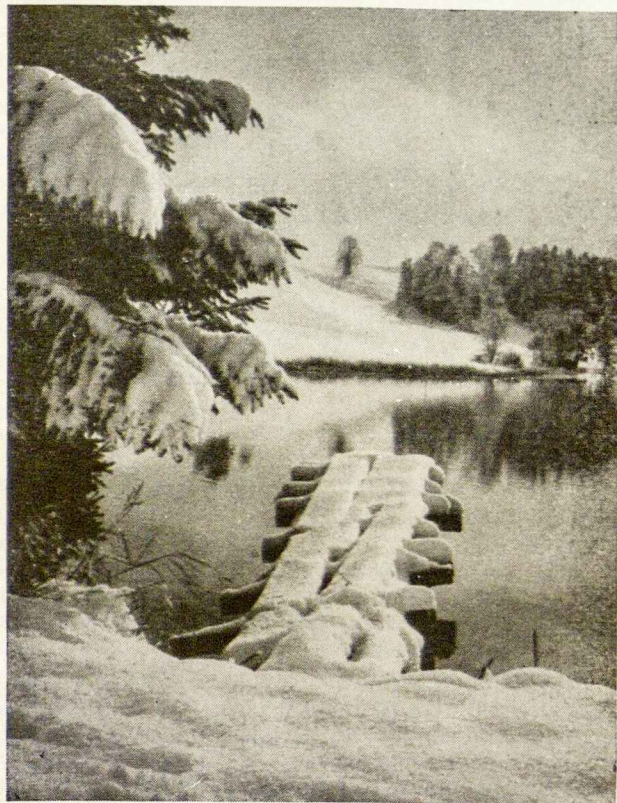
GEDIMINAS NAUJOKAITIS

Žiemos naktis! Viena iš tų baisių naktų, kai net žvėrys išsigandę lindo savo laužuose, kai šunelis bijo iškišti snukį iš savo būdos... Galingos žiemos rankos ištiesė padangęse tamsius storus debesis ir verčia sniegą ties aptemusiais laukais. Išibėgėjusios lekia pūgos lygumomis, ritasi kalneliais, užia siaubingai medžių šakose ir siunta užkliuvusios už trobų ir tvorų. Staigia vėjas laukuos, įsisukęs sniego verpetuose. Supila pusnių kalnus, užverčia kelius, užžeria takus ir savo siaubingam įsismaginime sumaišo dangų ir žemę... Ir nemėgink tokią naktį kelti kojos iš namų!..

Bet kas ten šmėkstelėjo? Tamsus šešėlis baltam šėlime? Kas drįstų kliudyti šokti vėjui su pūgomis ir debesimis jo paslaptinę žiemos šokį?...

Gal paklydęs gyvulys? Gal išalkęs žvėris? Eina, klumpa, vėl kelias, žengia ir klumpa... Gal tik vaideinas baltose sniego skraistėse? Nešamo sniego bangos tarpais uždengia jį, bet ir vėl netrukus pasirodo jo tamsus krutėjimas baltoje naktyje...

Tikrai. Ten eina žmogus. Toks sulinkęs ir menkas. Nei tako, nei kelio. Tik sniego kalnai. Tik aštrus vėjo kirtimas į veidą. Apledėjo apšėpusi jo barzda, ir adatomis negailestingai bado šaltis jo kūną. Sudėvėtas apsiaustas lengvai praleidžia vėjo dūžius, ir žmogus net nestengia pakelti nugrūbusių rankų ir prilaikyti atsivėpusią apikaklę, prisidengti kaklą ir veidą... Žengia, panyra pusnyje, griūva ir vėl keliasi. Vėl keli

BIRUTĖ DABUŠYTĖ

MEILĖS MOTYVAIS...

*Stovėjom gatvėje prie namo kampo,
Kalbėjom lig nakties gilios.
Mūs širdys ilgesiu nualpo —
Negalim grįžti atgalios...*

*Tiek daug kalbėjome be žodžių,
Tiek pabučiavimų švelnių!
Tik žvilgsniais vienas kitą guodėm
Ir skaitėm paslaptis širdies gelmių.*

*Taip gera buvo jausti tavo ranką
Ant į tave palinkusio liemens...
Ir rodės vis dar maža, vis dar neužtenka
Pirmosios meilės ištarto skiemens.*

*Abu mes siekėme, abu jieškojome,
Kažko daugiau už pabučiavimus švelnius.
Kažko lyg maldavai, kažką kartojai —
Jaučiau atodūsius gilius...*

žingsniai priekin... Arčiau prie to žiburėlio, kurs tarpais vis aiškiau suspindi pro sniego lekiančias skraistes... Jau seniai būtų žmogus netekęs paskutinių jėgų, jei ne tas vilties žiburėlis...

Ir ko jis eina? Tikrai neitų, jei nebūtų jo išvarė... Ten, iš pakelės užėigos, kur jis pragėrė paskutinius centus... Ten buvo šilta ir jauku, tame prirūkytame užėigos kambaryje. Bet jis neturėjo pinigų nakvynei, ir jį išvarė. Negi laikys namuose valkatą per naktį, kai jo kiaurose kišenėse nėra skambančio metalo, kurs nuperka žmogaus širdį? Nesnigo tada taip smarkiai, ir kelio sniege takelis buvo dar visai aiškiai pramin-tas praeivių kojų. Nueis jis nesunkiai iki namų su gailestingais žmonėmis. Argi pirmą kartą taip eina?

Bet tokios baisios nakties jis dar neatsimena. Ne kartą keikė jis gyvenimą ir norėjo mirti. Bet šį vakarą rieda senuko veidu ašaros ir sušąla lyg du upeliukai ant gruoblėtų skruostų.

Kai mirtis negailestingais šalčio nagais skverbia-si į stingstantį kūną, žmogus staiga pamilsta gyvenimą. Tai kas, kad tai elgetos, kad ujamo valkatos gyvenimas! Kad tik pasiektų tą žiburį. Ten turi būti troba, gal ūkininko kiemas, gal koki užėigos namai... Pasigailės šalančio žmogaus. Tik dar žingsnis, dar

keli... Dar pasikelk, žmogau... Tai, kas, kad tu nebe-
jauti kojų ir rankų, lyg į ledą būtų pavirtusios? Atsi-
gaivinsi, atsišildysi, karštu viralu pasistiprinsi. Juk
ten gyvena žmonės... Su širdimi... Drąsos... Vilties...
Reikės pradėti gyvenimą iš naujo... Gražesni... Ten
gelsva šviesa. Ten langas. Ten namai. Ten žmonės.
Ten galas jo kančiai...

Šiltuose namuose sėdi žmonės ir džiaugiasi, kad
niekur nereikia eiti tokią naktį. Užauja vėjas už sie-
nų ir plakasi sniego verpetai, o čia šilta ir jauku.
Vaikai linksmiai klega žaisdami asloje. Melsvas pyp-
kės dūmas raitydamasis kyla į palubę. Linksmos rū-
kančio senio akys žiūri į šokančių židinio liepsnų ba-

letą. Niekas nežino jaukiuose namuose, koks šešėlis
sienka pūgoje ir klumpa pasiilgęs jų žiburio šviesos...

Pūga pagaliau pailso. Išbarstė savo baltąsias
skraistes ir leido mėnulio pilnačiai pažvelgti iš augš-
tybių į baltose bangose sustingusią žemę. Vėjas dar
pilsto pusnynus ir rūpestingai užlygina pėdsakus per
laukus žengusio žmogaus...

Niekas nepasibeldė į namų duris, už kurių švietė
žiburys ir židinyje braškėjo malkos. Tik nauja augšta
pusnis stūkso supilta ties pačiais kiemo vartais. Dirbo
ten vėjas nepailsdamas per visą naktį, kad kietesnė
būtų sniego pluta, kad paslapti išsaugotų iki pat
pavasario...

A. A. KANAUNINKAS JUOZAS MEŠKAUSKAS

Amerikoje gyvenimas nebuvo lengvas. Sunku jam buvo prisitaikinti ir dėl bekompromisinių patriotinių įsitikinimų.

Užgrūdinta asmenybė

O patriotas Juozas Meškauskas buvo jau nuo gimnazijos laikų. Tada jam ne kartą teko sėdėti karceryje už kalbėjimą lietuviškai. Persekiojimas užgrūdino ir padarė velionį kovos žmogumi. Juozas Meškauskas buvo daugiau akcijos, negu mokslo žmogus. Jis giliai suprato lietuviško visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo kelią ir juo ryžtingai ėjo per visą savo gyvenimą. Iš paviršiaus kuklus, kartais tylus, bet nepalenkiamas entuziasmas savo planingoje veikloje. Visada mylimas karių, laimėjęs klierikų simpatijas ir turėjęs didelės įtakos nepriklausomos Lietuvos kunigų formavime, ypač palenkdamas juos į visuomeninę veiklą.

Kan. J. Meškausko reikšmę mūsų tautos gyvenime vaizdžiai nusako jo mokslo draugas Prel. M. Krupavičius savo atsiminimuose:

“Meškauskas buvo turtingos sielos žmogus ir apaštališkos ugnelės...”

“A. a. kan. Juozas Meškauskas buvo artimas ir mielas draugas nuo pirmo susitikimo 1913 metais Petrapilio akademijoje ligi paskutinės jo gyvenimo dienos. Jis buvo Lietuvos nepriklausomybės gynimo, or-

ganizavimo ir tvarkymo metu mano artimiausias bendradarbis. Du tokius artimus bičiulius turėjau: prof. St. Šalkauskį ir prof. Juozą Meškauską. Vienas nuo kito skyrėsi, kaip dangus nuo žemės, bet vienas ir kitas buvo broliškai panašūs savo idealais. Vienas principais, kitas gyvenimo faktais gyveno. Vienas logikos ir filosofinio nuoseklumo siekė Lietuvos gyvenime, kitas — lietuvių tautinės sąžinės švarumo ir Lietuvos garbės bei gėrio. Jiedu abu sudarydavo visumą — idealios Lietuvos viziją. Vienas savo keliu, kitas kitu pasisventusiais, atsidėję, dideliu rūpestingu mu, karštai ir nenuilsdami siekė tos jų sukurtos vizijos realizavimo. Šalkauskis žmogų kėlė į idealų augštybes, Meškauskas iš augštybių traukė į žemę ir jį rikiuodavo per žmones savo numylėtos žemelės gyvenime...” (Draugas, 1957 m. gr. 12 d.).

Tais idealais velionis gyveno visą gyvenimą. Sunku jam buvo, kai matė tuos idealus mindomus. Ypač kentėjo, kai pajusdavo lietuvių naikinant savo pačių rankomis. Tada kanauninkas negalėdavo tylėti. Nesvarbu, kad jo žodis kam nepatiktų! Ir matėme senelį kanauninką lietuviškuose parengimuose, girdėjome jo lietuviškus patriotinius pamokslus, matėme jo susijaudinimo ašaras. Buvo jautrus ir giliai žmoniškas, bet nenuolaidus savo giliausiuose įsitikinimuose.

Su a. a. kan. Juozo Meškausko mirtimi netekome žymios asmenybės, visa širdimi tikėjusios kančios prasmingumu ir mūsų tėvynės prisikėlimu...
Alg. K.

Gyvenimo laiptuose

Kan. J. Meškauskas buvo gimęs 1889 metais balandžio 16 d. Panevėžio priemiestyje Smėlynėje. Pradžios mokslą išėjo Panevėžyje, o paskui mokėsi Mintaujos ir Panevėžio gimnazijose. 1909 metais įstojo į Kauno kunigų seminariją ir ją baigė 1913 metais. Išventintas kunigu 1914 m. Nuo 1913 iki 1917 metų studijavo Petrapilio dvasinėje akademijoje. Baigė ją teologijos magistro laipsniu ir buvo paskirtas rusų kariuomenės kapelionu Rumunijoje. Caro valdžiai griuvus, ėmė organizuoti lietuviai kariai, ir kan. J. Meškauskas buvo išrinktas jų komiteto pirmininku. Į Lietuvą grįžo 1918 metais ir čia buvo pirmuoju kariuomenės kapelionu.

Į Kauno kunigų seminariją profesoriumi buvo pakviestas 1919 m. Dėstė asketiką ir liturgiką. Ilgesnį laiką buvo klierikų dvasios vadu. Taip pat V. D. universiteto, teologijos fakulteto, docentas. Veiklus įvairių organizacijų narys.

Karo metu velionis buvo Kauno Iguolos bažnyčios rektorius. Vokiečių okupacijos metu lietuviškų karinių dalinių kapelionas. 1944 m. kai kurį laiką gyveno Austrijoje, paskui persikėlė į Vokietiją ir buvo Kempteno lietuvių stovyklos klebonu.

Amerikoje gyveno Brooklyne ir New Yorke. Kai kurį laiką buvo prisiglaudęs lietuviškose Šv. Jurgio ir Apreiškimo parapijose. Bet netrukus turėjo įieškoti vietos italų bažnyčioje New Yorke. Silpnos sveikatos seneliui kanauninkui

A. A. KUNIGAS JONAS PETRĖNAS

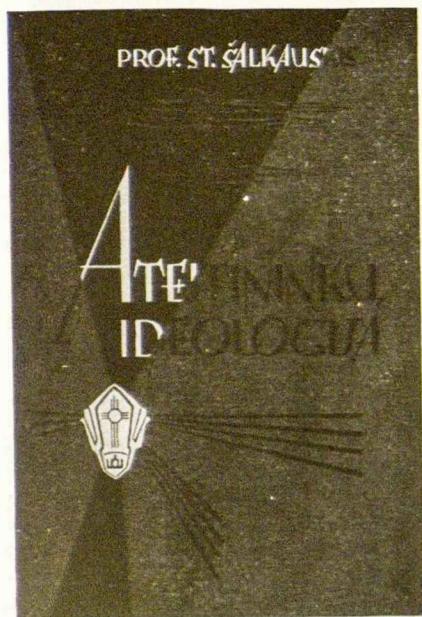
Gyvenimo žingsniai

Praėjusių metų gruodžio 17 d. Brooklyne nuo širdies smūgio staiga mirė kun. Jonas Petrėnas. Palaidotas gruodžio 20 d. Šv. Jono kapuose. Atsisveikinimo pamokslą pasakė Prel. J. Balkūnas, o mišias atnašavo kun. A. Sušinskas. Velionio atsisveikinti buvo prisirinkusi pilna St. Nicholas bažnyčia, kur paskutiniu metu kun. J. Petrėnas vikaravo; lietuvių ir kitataučių, kurie savo vikarą buvo labai pamėgę.

Kun. J. Petrėnas buvo gimęs 1911 metais balandžio 7 d. Gulbinų kaime, Pabiržės valsč., Biržų apskrityje. Gimnaziją baigė Biržuose. Kunigu buvo išventintas 1935 m. Teologijos studijas yra išėjęs Kauno V. D. universitete. Metus buvo vikaru Panevėžio katedroje, paskui vikaravo Anykščiuose ir Rokiškyje. Buvo Linkuvos gimnazijos kapelionu. Pirmosios bolševikų okupacijos metu buvo suimtas ir pasodintas į kalėjimą. Nuo 1944 metų gyveno Vokietijos Freiburge. Nuo 1951 metų — Amerikoje: pradžioje Čikagoje, paskui Vašingtone ir pagaliau Brooklyne. 1957 m. išrinktas į Ateitininkų Federacijos Tarybą. Anksčiau buvo stud. at-kų dvasios vadu.

Studijas gilino Freiburgo universitete, Romoje ir Vašingtone. Buvo plačios erudicijos ir veiklos žmogus. Lietuvoje uoliai dirbo su pavasarininkais ir ateitininkais. Kun.

Stiprius ateitininkiško gyvenimo pagrindus galima išgyti tik išsamiai išstudijavus Prof. Stasio Šalkauskio

ATEITININKŲ IDEOLOGIJA

Ją galima išgyti Ateities Administracijoje. Atsiųskite savo adresą ir \$3, ir tuojau knygą turėsite savo namuose.

J. Petrėnas priklausė prie tų retų žmonių, kurie iš karto patraukia savo vidaus šiluma, kuriuose betarpiškai pajunti draugą iš pirmo susitikimo. Ne išviršinė išvaizda ir rafinuotu mandagumu, bet trykštančiu giliu žmoniškumu traukė visus į save kun. J. Petrėnas. Jo išviršinė reikšimosi forma — plataus humoro jausmas, kartais šiurkštumas, bet niekad neįžeidžiantis, neužgaulus. Toks jisai visuomeninėje veikloje, toks santykiuose su aplinka, toks net pastoraciniame darbe. Bet visada su prasiveržiančia šviesia vidaus kultūra ir jautria širdimi. Dėl tų savybių kun. J. Petrėnas buvo mėgiamas savųjų ir svetimųjų.

Sveikiname

KAZIMIERĄ KLEIVĄ,
ASS Centro Valdybos Pirmininką,
sulaukusį 50 metų amžiaus.

Ateitininkų Federacijos Valdyba

KUNIGĄ PROFESORIŲ STASĮ YLĄ,
Romoje atšventusį savo 50 metų amžiaus sukaktį,
nuoširdžiai sveikiname

Ateitininkų Federacijos Valdyba
ir Ateitis

Spaudos baruose

Bet, turbūt, labiausiai kun. J. Petrėno pasigesime spaudos baruose. Jo plunksna buvo lengva, o stilius originalus, priėjimo būdas nepakartojamas. Nuo 1931 metų jį matome spaudos puslapiuose. Pirmąjį jo straipsnėlį išspausdino "Rytas". O paskui jį rasime "XX Amžuje", "Ateities Spinduliuose", "Ateityje", "Pavasaryje", "Jaunimo Vade", "Laive", "Tėvų Kelyje", "Drauge", "Darbininke" ir kt. Rašė daugiausia religiniais, pedagoginiais, visuomeniniais, kultūriniais klausimais. Puikūs jo pasikalbėjimai — reportažai, kurių paskutinį skaitėme tik savaitę prieš jo mirtį "Draugo" kultūriniame priede — pasikalbėjimą su P. Jurkum apie jo premijuotą romaną "Smilgačių akvarelė". O paskutinis jo pasakytas žodis buvo pamokslas, atsisveikinant su a.a. kan. J. Meškausku, buvusiu savo mokytoju...

O "Ateitis" kun. J. Petrėnui labai daug skolinga. Apie dvejus metus jis buvo jos vyriausiu redaktoriumi, sirgo jos rūpesčiais, vargeliais. Jos puslapiuose yra nemaža velionies puikaus stiliaus rašinių. Nuo praėjusio pavasario iš redagavimo pasitraukęs, ir toliau Ateities neužmiršo, o vis žadėjo parašyti. Taip pat suredagavo Ateities leidžiamą knygą apie šventąjį Pijų X.

Paskutiniu metu kun. J. Petrėnas buvo Lux Christi, kunigams skirto žurnalo, redaktorius. Paskutinis pasikalbėjimas paskutinę gyvenimo minutę prieš staigią ir netikėtą mirtį su prof. S. Sužiedėliu kaip tik ir buvo apie Lux Christi. Gal tai ir simboliška... Taip šviesu prieš amžinąją kelionę į tikrąją Lux...

Kunigo Jono asmenybė buvo tokia šviesi, tokia optimistiška, kad jo netikėta mirtis yra lyg neįtikima. Niekados jis nesiskundė — nei savo gyvenimu (o ne visada jis buvo lengvas), nei sveikata (nors ji ir neatrodė geriausia). Kalbėjo vis apie kitus, turėjo daugybę planų, užsimojimų. Juk dar nebaigta jo didelė monografija apie vyskupą K. Paltaroką, dar reikia daug straipsnių jo redaguojamam žurnalui, laukia pastoraciniai darbai, laukia lietuviškasis jaunimas... Ir niekad nematėme jį pailsusį. Vis dar jį ieškojo, studijavo, gilinosi ir problemas sprendė. Nepamiršo bendravimo su jaunimu. Bet gal labiausiai jautė paskutiniu metu pareigą turimus didelius vidaus lobius atiduoti lietuviškai kultūrai spausdinto žodžio pavidalu. O jis turėjo įgimtą dovaną nepaprastai lengvai valdyti tą lietuvišką žodį. Tikrai neapsirikusi bus "Darbininko" redakcija, parašiusi šiuos žodžius:

"Kun. J. Petrėno rašytas ir sakytas žodis plaukė iš jo savito dvasios stiliaus — originalios, išgyventos formos, kartais žaismingai linksmos, šamojingos, kartais poetiškai pakilios. Ir pro tą formą reiškėsi visada gyva dvasia — didelis žmoniškumas, draugiškumas, minties naujumas" ("Darbininkas", 1957 m. gruodžio 20 d.).

V. Benj.

• Tėvas Tomas Žiūraitis, dominikonas, aktyvus spaudos ir visuomenės veikėjas, buvo išvykęs iš Amerikos į Austriją ir ten Salzburge apgynė disertaciją "Asmenybės esmė" ir gavo daktaro laipsnį.

Prel. J. Balkūnas, Ateitininkų Šalpos Fondo Valdytojas, sausio mėn. pradžioje ASF reikalais lankėsi Kanadoje. Ateitininkų Šalpos Fondo įgaliotiniui visam Kanados kraštui sutiko būti adv. Vikt. Užupis.

Brangiai mamytei Lietuvoje mirus,

DR. JONĄ GRINIŲ,

Ateitininkų Tarybos narį,

nuoširdžiai užjaučiame.

Ateitininkų Federacijos Valdyba

DR. ANTANUI ALEKNAI-ALEKNAVIČIUI

staiga išsiskyrus iš mūsų tarpo,

jo žmonai ir sūnums reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Ateitininkų Federacijos Valdyba

ATEITIS

1958, SAUSIS, NR. 1

I NAUJUOSIUS METUS...

Nuo pirmosios šių metų dienos esame pradėję jubiliejinius metus. Nepaprasti šie metai, kad juose susitelkia net kelios reikšmingos sukaktys: keturiasdešimt metų nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo, 350 metų nuo Marijos apsireiškimo šiluvoje, 500 metų nuo šv. Kazimiero gimimo, 100 metų nuo V. Kudirkos gimimo.

Atkreipkime ypatingą dėmesį į Ateitininkų Federacijos Valdybos atsisaukimą, išspausdintą šiame Ateities numeryje.

NEKROLOGAI

Nelinksma, kad šiame numeryje randame net du savo žymiųjų žmonių nekrologus. Prie jų pridėkime dar du anksčiau buvusius: a.a. A. Pabedinsko ir a.a. Br. Stočkaus... Taip pat prisiminkime neseniai mirusį Matą Šerepką ir N. Metų išvakarėse amžinybėn iškeliavusį Dr. Antaną Alekną-Aleknavičių. Per pusę metų staiga esame netekę ateitininkų šeimoje šešių veiklių sendraugių. Net penkis iš jų pasišaukė Augščiausias pačiame jų amžiaus pajėgume... Tremties keliai yra uždėję ant pečių šitos kartos, kuri normaliose sąlygose būtų pati kūrybingiausia, per sunkią naštą... Be laiko retėja eilės. O tai įpareigoja jaunimą užimti jų vietas. Labai dažnai per daug mes laukiame pagalbos iš vyresniųjų, kai patys savo jėgomis pajėgtume veikti. Ypač ši veiklumo pareiga turėtų tekti studentams ateitininkams.

DAR ŽODELIS KORESPONDENTAMS

Sergame nepagydoma liga — nenorime, kad apie mūsų organizacijos darbus rašytų spauda. Ypač Ateitis. Ne visos moksleivių kuopos, ne visos studentų draugovės, jau nekalbant apie sendraugius, prisirengia parašyti Ateičiai apie savo darbus. Atrodo, kad pašaliečiai korespondentai yra paslankesni: jie bendrosiose vietose žiniuose parašo kartais ir apie ateitininkų darbus. Ateities redakcija nori, kad Ateitis būtų ateitininkų gyvenimo veidrodis, bet viena pati nepajėgia reikiamų žinių surinkti, kai jai neparašoma, arba parašoma po kelių mėnesių (Būna tokių atsitikimų! Net ir fotografijų atsiunčiama!). Kuopos ir draugovės yra įpareigosios išsirinkti korespondentus. Atrodo, kad yra ir išsirinkusios, bet.. tik labai nedaug sąžiningai atlieka savo pareigas. Truputį labiau atsimenamas "Draugas", o "Ateities" — lyg nebūtų...

DAUGIAU MEILĖS SAVAI ORGANIZACIJAI

Visi žinome, kad ateitininkai atlieka gražių darbų mūsų kultūriniame, visuomeniniame gyvenime. Studentai ateitininkai aktyviai dirba bendrojoje Lietuvių Studentų Sąjungoje, nemaža sendraugių yra svarbūs veikėjai Liet. Bendruomenėje. Žinoma, visa tai gražu. Bet per mažai veikiama savo organizacijos vardu. Kartais susidaro vaizdas, kad ateitininkam terūpėtų tik moralinio-religinio gyvenimo sritis. Gerai, kad ši sritis gilinama savo susirinkimuose, bet taip pat reikėtų atsiminti, kad ateitininkų veikla apima ir visuomeninę, ir kultūrinę sritį. Čia ne mažesnės yra mūsų pareigos, kaip ir religinėje srityje. Eikime į kultūrinį gyvenimą savo organizacijos vardu, o ne vien kitiems talkindami!

DĖKOJAME

Švenčių metu Ateities redakcija yra gavusi daug gražių sveikinimų — iš Centro Valdybų, iš kuopų ir draugovių, iš atskirų asmenų. Už visus sveikinimus ir linkėjimus nuoširdžiai dėkojame.

Aukos Ateičiai

MAS Rytų Apygarda Ateičiai paremti paaukojo 50.00 dol., Tėvai Pranciškonai — 25.00 dol.

Visiems nuoširdus aciu.

Administracija

Prašome grąžinti

Iš Ateities redakcijos bibliotekos kažkas pasiskolino Ateities 1946—1950 metų komplektą. Jis redakcijai tuojau pat reikalingas. Labai prašome grąžinti.

Redakcija

IŠ ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ VEIKLOS

NEW YORKO SENDRAUGIŲ SUSIRINKIMAS

Gruodžio 13 d. pas prel. J. Balkūną New Yorko ateitininkai sendraugiai turėjo susirinkimą. Kėlionės išpūdžius lėktuvu į Europą papasakojo prel. J. Balkūnas. Susstota Paryžiuje, Romoje, Florencijoje, Londone. Matytasi su lietuviais.

Dr. V. Vygantas padarė platų pranešimą iš praėjusios vasaros Pax Romana pasaulinio studentų kongreso, įvykusio San Salvadore. Prelegentas išryškino galimybes šio sąjūdžio veikloje ateitininkams aktyviai pasireikšti ir išnaudoti priemones kovoje prieš komunizmą ir dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Svarstyta tolimesnio veikimo gairės. Numatoma į idomesnes pasiskaitas pasikviesti ir studentus. Sendraugiams šiais metais vadovauja: St. Dzikas, P. Jirkus, St. Lušys ir Vaišnoraite.

MŪSŲ BENDRADARBIS BALYS PAVABALYS,

kurio porą naujausių eilėraščių spausdiname Kreivose Šypsenose, buvo pirmasis Kreivų Šypsenų redaktorius (prieš 22 metus). Tada jis pasirašinėdavo Eždžion-Tekš slapvardžiu. Gyvendamas Amerikoje, sukūrė Spyglius ir Dyglius, dabar redaguojamas daktaro S. Aliūno (Draugo dienraštyje).

Prieš aštuonerius metus Balys Pavabalys debiutavo su "dainų vietinių ir sovietinių" knyga ŠILKAI IR VILKAI. Dabar knygų rinkoje pasirodė antrasis jo satyrų rinkinys VIZIJOS PRIE TELEVI-ZIJOS.

• Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro Valdybos pirmininkas Kazimieras Kleiva sausio 4 dieną atšventė savo amžiaus 50 metų sukaktį.

• Kun. prof. Stasys Yla sausio 5 dieną Romoje atšventė savo 50 metų amžiaus sukaktį. Jubilatas yra gimęs 1908 metų sausio 5 dieną. Kunigu išventintas 1932 metų gegužės 21 dieną. Dabar Romoje renka medžiagą savo rašomai knygai apie Marijos apsireiškimą šiluvoje.

• Kun. J. Bičiūnas Romoje ėmėsi iniciatyvos surinkti atsiminimus apie kun. Alfonsą Lipniūną ir išleisti apie šį žymųjį lietuvių kovotoją monografiją. Atsiminimai ir fotografijos prašoma siųsti: kun. J. Bičiūnas, Roma, Via del Mascherone 55, Italia.

STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOJE

Rytinio pakraščio žiemos stovykla

1957.XII.27 — 1958.I.1

Šią žiemą pasisemti ideologinių žinių ir gamtoje paatostogauti rytinio pakraščio studentų ateitininkų žiemos stovyklą, kuri įvyko Pensilvanijos universiteto berniukų stovyklavietėje netoli Philadelphia, atvyko per dvidešimt studentų iš penkių JAV valstybių: Illinois, Massachusetts, New Jersey, New Yorko ir Pensilvanijos.

Šios stovyklos dvasios vadu buvo Ateitininkų Federacijos Dvasios Vadas Tėvas V. Gidžiūnas. Per jo pamokslus teko stovyklautojams

labiau įsigilinti į Eucharistijos paslaptį ir reikšmę žmogaus gyvenimui. Kilusieji klausimai buvo gyvai diskutuojami laisvalaikio metu.

Stovyklos vadovybės našta kliuvo A. Giedraičiui, išrinktam stovyklos komendantu. Mergaites globojo A. Gaigalaitė, o berniukus prižiūrėjo A. Lukas. Visus raštus tvarkė ir stovyklos sekretoriumi buvo N. Binkytė.

Visas stovyklavimo laikas buvo suskirstytas planingai ir produktingai sunaudotas. Kiekvieną dieną

Rytinio pakraščio žiemos stovyklos vadovybė: iš kairės į dešinę — Algimantas Giedraitis, Raimonda Binkytė, Romas Kriaučiūnas, Audronė Gaigalaitė, Tėvas Viktoras Gidžiūnas ir Algis Lukas

Dziko nuotr.

buvo šv. Mišios su pamokslu, dvi ar trys paskaitos, referatas. Buvo diskusiniai būreliai, o vakare buvo patiekama diskusinių būrelių išvados ir dienos darbų santrauka. Po dienos darbų būdavo linksma vakaris, po kurio, sukalbėję maldą, eidavome ilsėtis.

Paskaitas skaitė atsilankę svečiai. Prof. Dr. A. Vasys supažindino mus su ateitininkų vaidmeniu Lietuvos praeityje. Federacijos Vadas prof. S. Sužiedėlis kalbėjo apie Gyvąją Dvasią ir kaip ji rišasi su katalikiškąja akcija; taip pat priminė ir ateitininkų pareigas šiame sąjūdyje. Antroje paskaitoje Pasaulėžiūrų rūšys geriau suprato me skirtingas pasaulėžiūras, jų geras bei blogas savybes. Vytautas Volertas paryškino jaunimo vadovo pasiruošimo savybes. Kitą dieną atsilankęs L. Dambriūnas skaitė dvi paskaitas: "Žmogaus proto ir jausmų lavinimas" ir "Pareiga ir laisvė". Su Federacijos Vadu buvo atvykęs ir Federacijos Generalinis Sekretorius kun. V. Dabušis.

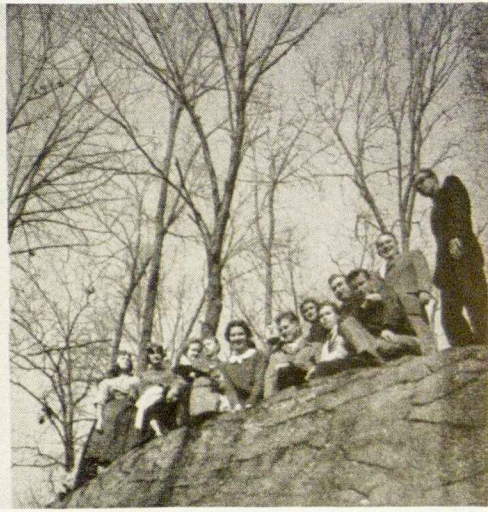
Taip pat turėjome progos pasisemti žinių ir iš savo kolegų tarpo. Ričardas Kontrimas gyvais pavyzdžiais parodė studentų talkos reikalingumą moksleivių organizavimui. Apie skirtingas lietuviško jaunimo organizacijas, jų tikslus, vidines santvarkas ir skirtumus kalbėjo Dr. V. Vygantas.

Diskusiniuose būreliuose stovyklautojai išsamiai išnagrinėjo pirmus du ateitininkų principus: katalikiškumą ir tautiškumą, palies-

Rytinio pakraščio stovyklos vaizdai: 1. G. Pauliukonytė, korespondencijos autorė, grožisi kalnų upelio krintančiais vandenimis, 2. Stovyklautojų grupė, 3. Po rimto darbo reikia dar rimčiau papietauti

A. Dziko nuotraukos

Rytinio pakraščio stovyklos vaizdai: 1. Mezgasi artima draugystė, 2. Baugu eiti per lieptelį, 3. Stovyklautojai gamtoje
A. Dziko nuotraukos

dami savo organizacijos ir pavienių narių veiklumą katalikiškoje akcijoje ir savo pareigas ateitininkų moksleivių organizavime. Čia taip pat buvo daug pasiūlymų, kaip pagerinti dabartinę padėtį. Kitu atveju buvo ieškota priežasčių, kodėl mūsų organizacijoje yra daugiau mergaičių, negu berniukų. Tačiau daugiausia diskusijų sukėlusiu tema buvo — reikalingumas išlaikyti lietuviybę, nežiūrint mūsų tautos dydžio ir jai grėšiančio sunykimo. Taip pat ir būdai, kaip išlaikyti lietuvišką dvasią ateinančių kartų tarpe.

Laisvalaikis buvo praleidžiamas jaukiose patalpose žaidžiant stalo tenisą, šachmatais, diskutuojant įvairius klausimus, dalinantis išpūdžiais ar apžiūrint stovyklavietę. Idomiausiai praėjo tas popietis, kai Audronė Gaigalaitė mokė stovyklautojus įvairių lietuviškų žaidimų.

Vakarai praskrido besimokant naujų dainų ir besokant. Neužmirš-

tama liko ir kelionė į Valley Forge Country Club čiuožti.

Bet viskas, kas gera, greit praeina. Atėjo ir senųjų metų paskutinis vakaras. Salė buvo gražiai išpuošta lemputėmis, žvakutėmis ir linksmu jaunimu. Vakaro programoje Lina Skučaitė šoko baletą "Rudens Lapai". Taip pat teko išgirsti vienintelę laidą juokų laikraščio, redaguojamo A. Gaigalaitės, R. Kontrimo ir R. Kriaučiūno. Artėjant senųjų metų pabaigai, tėvas V. Gidžiūnas ir CV atstovas R. Kriaučiūnas palinkėjo stovyklautojams laimingų Naujų Metų.

Po to buvo sugiedota Ateitininkų himnas, Gaudeamus.

Taip pasibaigė senieji metai ir prasidėjo paskutinė stovyklavimo diena. Po šv. Mišių, per pusryčius, kiekvienas stovyklautojas atminimui gavo po knygą.

Dainoms skambant, stovyklautojai atliko paskutinį dienotvarkės punktą, ir kiek galėdami ilgiau delsė išvykti. Bet mašina po mašinos pagaliau judėjo iš šios vietos, kur taip greit prabėgo tos kelios linksmos, bet turiningos dienos.

Gražina Pauliukonytė

SAS vakarų žiemos stovykla

SAS Vakarų žiemos studijinė stovykla įvyko gruodžio 27—31 d. pas tėvus saležiečius, Crown Point, Indiana. Stovyklos dvasios vadu buvo tėvas Kidykas, SJ, stovyklos

vadovu — Juozas Polikaitis, berniukų vadovu — Šarūnas Užgiris, mergaičių vadove — Roma Staniškytė, administratorium — Manigirdas Motekaitis, meno vadove — Dalia Noreikaitė, sekretore — Birutė Mituzaitė ir šeimininke — Kriaučiūnienė.

Stovyklautojų nagrinėjama pagrindinė tema buvo "Pilnutinis žmogus". Studijinės stovyklos dienos buvo pradedamos šv. mišiomis ir tėvo Kidyko pamokslu. Pirmąją dieną dr. J. Meškauskas skaitė įvadinę paskaitą "Ateitininkai istorijos perspektyvoje". Antrąją paskaitą "Gyvoji dvasia ir katalikiškoji akcija" skaitė dr. A. Damsišis. Diskusiniai būreliai nagrinėjo "Ką ateitininkai yra atlikę ir ką jie turi atlikti". Prieš vakarienę laisvalaikio, metu stovyklautojai linksminosi įvairiais sporto dalykais.

Vakare buvo skaitomos diskusinių būrelių išvados, padarytos die-

Rytinio pakraščio stovyklautojai
Jono Strimaitis nuotr.

nos minčių santrauka ir pasimelsta koplyčioje.

Antrą dieną pirmoji paskaita buvo kun. dr. P. Celiešiaus — „Pasaulėžiūrų rūšys“. Toliau dr. A. Damašius paskaitoje „Ateitininkų principai“ išaiškino jų svarbumą praeityje ir artimoje ateityje. Šią dieną diskutuojamos temos buvo „Visuomeninė pasilinksminimų reikšmė“ ir „Tolerancija, neatsisakant principų“. Sekė Vytauto Vailačio paskaita „Organizacijų tipai ir lietuvių studentų ideologinės organizacijos“. Vakare atsilankę svečiai pagyveno nuotaiką. Dainavo me ir žaidėme.

Trečios dienos, sekmadienio, programa buvo moksleivių problemų pažinimui. Jonas Šoliūnas kalbėjo tema „Studentų talka moksleivių organizavime“. Antrą paskaitą pateikė dr. J. Kižys — „Pareigos ir laisvės konflikto sprendimas“. Kad stovyklautojai galėtų toliau gilintis šiuo klausimu, dr. J. Kižys paliko knygų, svarstančių šį klausimą. Po pietų sekė tėvo Kidyko paskaita „Modernizmo kryptis ir ateitininkai“. Būreliuose diskutuota „Studentų talka moksleiviams“. Vakare buvo apvalaus stalo diskusijos: „Būdai ir priemonės naujų narių įtraukimui“.

Ketvirtą dieną, pirmadienį, buvo trys paskaitos: A. Viliušio — „Jaunimo vado pasiruošimo savybės“, kun. V. Bagdanavičiaus, MIC, — „Žmogaus proto ir jausmų lavinimas“ ir tėvo J. Vaisnio, SJ, — „Ateitininkas priešingybių akivaizdoje“. Būreliuose diskusijų temos buvo „Kasdieninis įprasminimas“ ir „Priekaištai ateitininkams ir jų atremimas“. Vakare apvalaus stalo diskusijose buvo stovyklos įvertinimas. Atsisveikinimo posėdžio metu buvo įteikta visiems stovyk-

lautojams po knygą stovyklos dienų prisiminimui. Vakaras baigtas dainomis prie žvakių šviesos.

B. M.

CLEVELANDAS

Clevelando studentai ateitininkai gruodžio 8 dieną praleido ateitininkiškoje nuotaikoje. Buvo pamaldos, šv. Komunija, bendri pusryčiai ir susirinkimas. Apie Mariją kalbėjo dvasios vadas kun. dr. K. Širvaitis, pranešimą iš suvažiavimo padarė A. Barzdukaitė. Gruodžio 14 — 15 d.d. buvo susikaupimo dienos — kalbamas rožančius ir diskutuojamos temos: Malda — santykis su Dievu, Dievo buvimas, esmė ir savybės.

Hamiltono vyr. moksleivės ateitininkės, sėkmingai suvaidinusios Kanados ateitininkų šventėje Toronte jų pačių paruoštą, G. Bakaitytei vadovaujant, patriotinį vaizdą „Tėvynės skrendančios mintys“

„ŠATRIJOS“ ŠVENTĖ

Gruodžio 15 d. Čikagos Jaunimo centre šatrijiečiai turėjo savo metinę šventę. Per pamaldas pamokslą pasakė kun. dr. V. Rimšelis, o susirinkime turiningą paskaitą apie N. Mazalaitės legendas skaitė iš Clevelando atvykusi prelegentė A. Augustinavičienė. Ateitininko pasižadėjimą davė penki nauji nariai: M. Meškauskaitė, V. Babušis, J. Katelytė, R. Ukrinas ir R. Pėmkutė. Meninę dalį atliko patys vyresnieji šatrijiečiai: E. Blandytė, E. Brazytė, R. Augiūtė, I. Paliokaitė.

SUSIKAUPIMO DIENA ŠILUVOJE

Gruodžio 8 d. Čikagos studentų ateitininkų draugovė buvo nuvykusi į Tėvų Saleziečių sodybą — į Šiluvą. Ten turėjo susikaupimo dieną. Po pamaldų ir bendros Komunijos kun. V. Bagdanavičius, MIC, keletą konferencijų kalbėjo apie Dievą ir gražią jaunimo ateitį. Dailiviai džiaugėsi grįždami Čikagon tokia turininga ir smagiai praleista diena.

Gruodžio 14 dieną draugovė turėjo eilinį susirinkimą organizaciniais reikalais.

MOKSLEIVIAI ATEITININKAI VEIKIA

Moksleivių ateitininkų suvažiavimas Čikagoje

MAS visuotinis suvažiavimas įvyko 1957 m. gruodžio 28—29 dienomis Čikagoje, Jaunimo Centre — Tėvų Jėzuitų namuose. Šešiasdešimt trys moksleivių ateitininkų kuopų atstovai čia nagrinėjo MAS veiklą. Diskusijose buvo iškelta naujų sumanymų, išspręsta nemaža praktinės veiklos klausimų.

Suvažiavimas prasidėjo šv. mišiomis, kurias atlaikė MAS dvasios vadas kun. I. Urbonas. Suvažiavimą atidarė MAS Centro Valdybos pirmininkas J. Žadeikis. Centro Valdybos pranešimą padarė MAS Centro Valdybos sekretorius Vyt. Šoliūnas. Jis pranešė, kad MAS priklauso trisdešimt kuopų. Kituose kraštuose dar esančios kelios kuopos, nepriklausančios MAS. Dau-

gumas kuopų yra veiklios. Pavyzdinčiausias kuopos yra Putnamo, Springfieldo ir Cicero. Centro Valdyba pageidauja, kad kuopos palaikytų glaudesnę ryšį su C. Valdyba. Ateitininkas niekur neturėtų gėdytis pasirodyti ateitininku ir visada, lyg darbšti skruzdė, neštų po šapelį savo darbo į ateitininkų organizaciją.

Dvasios vadas kun. I. Urbonas davė kuopoms du svarbius patarimus, ugdančius jų religinį sąmoningumą, — kiekviename susirinkime perskaityti ir išnagrinėti ištrauką iš šv. Rašto ir vieną kartą per mėnesį bendrai priimti šv. Komunią.

MAS suvažiavimas Čikagoje. Atsistoję svečiai ir dalyviai pagerbia įnešamą salėn ateitininkų vėliavą.

B. Lungio nuotr.

Rytų apygardos pirmininkas E. Sužiedėlis pranešė apie rytų apygardos kuopų veiklą. Toje apygardoje yra 12 kuopų. Jų veikla patenkinama. Vakarių apygardos pirm. A. Šatas pranešė apie savo apygardos kuopas. Keturiolika šios apygardos kuopų yra suruošę švenčių, stovyklų ir kitokių parengimų. Atskirų kuopų pranešimus padarė jų atstovai. Pranešimai parodė, kad kuopos vykdo Centro Valdybos paruoštą programą.

Po pranešimų buvo gyvos diskusijos. Pirmutiniam posėdžiui pirmininkavo P. Povilaitis. Popietiniam posėdžiui pirmininkavo V. Kleiza.

Šio posėdžio branduolys buvo vakarų apygardos dvasios vado kun. V. Rimšelio paskaita. Prelegentas kalbėjo apie religingumą ir tautiškumą. Prašė būti gerais mokiniais, domėtis gilesniais klausimais, ugdytis stiprią valią. "Jūs, jaunime — perkeltas medelis iš Lietuvos, nenudžiūk, bet žydėk!" — užbaigė savo įdomią paskaitą prelegentas.

Į posėdį atsilankė "Draugo" vyriausias redaktorius L. Šimutis ir savo tartame sveikinime palinkėjo moksleiviams nesigėdyti katalikybės ir lietuvybės.

Suvažiavimas išrinko naują Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybą. Suskaičius balsus, paaiškėjo, kad į Centro Valdybą

išrinkti: V. Kleiza, P. Žumbakis, V. Šoliūnas, I. Valaitytė, J. Katelytė, J. Žadeikis, E. Orentas ir M. Meškauskaitė. Į revizijos komisiją pateko: A. Liulevičius, A. Stakytė ir I. Paliokaitė.

Vakare toje pačioje salėje įvyko jaunimo vakaras. Buvo parodytas filmas iš moksleivių ateitininkų gyvenimo — stovyklų ir švenčių. Meninę dalį pradėjo G. Norvilaitė, gražiai padeklamuodama B. Brazdžionio "Lietuva iš tolo". Čia gimusi lietuvaitė M. Vilkaitė paskambino Chopino "Impromptu" ir "Polonaise Militaire". Programą pavairino Cicero tautinių šokių grupė. Šokėjai parodė Žiogelius, Kubių ir Malūną. Pertraukos metu buvo skaitomas suvažiavimo laikraštėlis "Suvažiavimo Kratinys", kurį

redagavo J. Gailiušytė ir V. Damušis.

Antrąją programos dalį pradėjo A. Jakštaitė, padeklamuodama kun. Gedvilos "Kviečiai". J. Gailiušytė savo muzikinius sugebėjimus parodė, skambindama Mozarto "Menuetto" ir Mendelssohno "Rondo Capriccioso". Stipriai pasirodė S. Alkaitis, grodamas smuiku Mozarto "Concerto". Jam akompanavo A. Alkaitytė. Programos pranešėja buvo J. Gailiušytė. Po meninės dalies buvo šokiai.

Antra suvažiavimo diena prasidėjo iškilmingomis mišiomis, kurias atlaikė vysk. V. Brizgys. Savo pamoksle Ekscelencija priminė, kad moksleiviai ateitininkai turi išaugti sąmoningais krikščionimis.

Po pusryčių posėdžiui pirmininkavo V. Kleiza. Pagrindinė to posėdžio dalis buvo A. Šato paskaita, kurioje prelegentas nagrinėjo kuopų susirinkimų ir veiklos praktinius klausimus. Jieškota būdų susirinkimus pagyvinti. Paskaita suklebė gyvas diskusijas.

Nagrinėjant kitus klausimus, plačiausiai sustota ties vasaros stovyklomis. Atstovai pasisakė, kas jiems buvusiose stovyklose nepatiko ir ko jie pageidautų iš ateinančių stovyklų. Buvo pranešta, kad šiais metais numatoma atskiros stovyklos jaunesniesiems ir vyresniesiems moksleiviams. Jaunesniesiems (8—12 metų) stovykla numatoma tarp birželio 21 ir liepos 12 d., o vyresniesiems — liepos pabaigoje ir rugpjūčio pradžioje.

Suvažiavimas oficialiai buvo užbaigtas iškilmingu posėdžiu, ku-

Vyt. Šoliūnas, MAS C. Vald. Gener. Sekr., Putnamo kuopos atstovai R. Danilevičiutei įteikia tautinę juostą — garbės dovaną pasižymėjusiai kuopai

B. Lungio nuotr.

Kun. Dr. V. Rimšelis pakeliamas į MAS garbės narius

B. Lungio nuotr.

riam pirmininkavo dr. P. Kisielius. Komisijos paruoštas rezoliucijas perskaitė V. Šoliūnas. Trumpas sveikinimo kalbas su gražiais linkėjimais pasakė: P. Daužvardis — Lietuvos valstybės atstovas, At-kų Federacijos Valdybos atstovas S. Lūšys, At-kų Federacijos Tarybos pirm. Dr. A. Damušis, prel. I. Albiavičius, ASS Centro Valdybos pirm. K. Kleiva, kun. Pr. Vaišnora, skautų atstovai — S. Stasiškienė ir P. Nedzinskas, at-kų korp. "Gajos" pirm. Dr. J. Meškauskas, kun. V. Rimšelis, kun. P. Činikas, L. Virbickaitė, "Draugo" redaktorius kun. Dr. J. Prunskis, Tėvų Jėzuitų atstovas ir suvažiavimo namų šeiminkas kun. J. Kubilius, buv. MAS C. Vald. pirm. J. Žadeikis.

Suvažiavimas ypatingu atžymėjimu pagerbė nusipelnčius asmenis. Pakelti į garbės narius už savo nenuilstamą darbą MAS: kun. Dr. V. Rimšelis, A. Šatas, Pr. Zaranka, kun. V. Martinkus ir A. Viliušis.

Pavyzdingiausios kuopos — Putnamo, Springfieldo, Cicero — gavo po juostą kuopos vėliavai. Taip pat buvo išreikšta padėka už darbą MAS kuopose kun. V. Deksnui, A. Alšėnienėi, A. Sužiedėlienei, L. Gailiūšienei, S. Kucinienėi, S. Laniausku, P. Bagdonui.

Suvažiavimas užbaigtas pietumis, kurių metu buvo perskaityti atsiųsti sveikinimai MAS suvažiavimui raštu. Sveikino SAS, studentų at-kų žiemos stovykla, kun. A. Sušinskas, kun. V. Martinkus, "Ateitis", Fed. Dvasios Vadas Tėv. V. Gidžiūnas, buvęs MAS C. Vald. pirm. J. Šoliūnas.

Suvažiavime moksleiviai pasisakė, kad jie pageidauja pagalbos iš studentų ir iš sendraugių. Centro Valdyba ir apygardų valdybos pageidauja, kad kuopos greitai atsi-

lieptų į valdybų pranešimus. Iš kuopų pranešimų pastebėta, kad moksleiviai per mažai domisi "Ateitimi". Visi moksleiviai turėtų užsiprenumeruoti ir skaityti "Ateitį". Buvo ypač pabrėžtas reikalas stipriau veikti savo organizacijoje ir stengtis išlaikyti lietuviybę, nes be gerų moksleivių nebus nei gerų studentų, nei sendraugių.

Atstovai suvažiavime gavo naujų idėjų veiklai, naujos energijos darbui. Daug problemų išsprendę ar palietę, Centro Valdybą išsirinę, moksleiviai ateitininkai — atstovai grįžo į savo kuopas jų nariams perteikti sumanymų ir pageidavimų. Tikime, kad po šio suvažiavimo MAS veiks ir dirbs dar daugiau. Dirbkim, kovokim dėl Lietuvos!

Jūra Gailiūšytė

MAS CENTRO VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Pirmininkas — V. Šoliūnas, 5254 So. Trumbull Ave., Chicago 29, Ill., FR 6-6654;

Vicepirmininkas — P. Žumbakis, 6136 So. Whipple, Chicago 29, Ill.

Valdybos sekretorė — J. Katelytė, 1904 So. 48th Court, Cicero 50, Ill.;

Iždininkas — E. Orentas, 6515 So. Rockwell Ave., Chicago 29, Ill.;

Sąjungos sekretorė — M. Meškauskaitė, 5610 So. Winchester St., Chicago 36, Ill.

Socialinių reikalų ir užsienio reikalų vedėjas — J. Žadeikis, 4435 So. California, Chicago 32;

Mergaičių reikalų ryšininkė — J. Valaitytė, 6800 So. Campbell Ave., Chicago 29, Ill.

Narys valdybos reikalams — V. Kleiza, 7248 So. Fairfield Ave., Chicago 29, Ill.

Sąjungos adresas: 5610 So. Winchester St., Chicago 36, Ill., PR 6-9801.

MOKSLEIVIŲ PRAŠYMAS TĖVAM

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos visuotinis suvažiavimas, įvykęs 1957 metų gruodžio 28 ir 29 d.d. Chicagoje, nutarė kreiptis į visus lietuvių tėvus, esančius laisvame pasaulyje.

Esame išblaškyti po visas pasaulio šalis, be savos žemės ir lietuviškos aplinkos, kur mūsų jaunimui gresia didelis ištautėjimo pavojus. Kas jam gali pasipriešinti? Seniau mūsų bočiai, norėdami išlaikyti savo gyvenimo būdą, kalbą ir laisvę, statė pilis prie Nemuno ir jose gynėsi ištisus šimtmečius nuo priešų. Tremtyje vienintelė mūsų apsigynimo pilis yra šeima. Ji yra mūsų tvirčiausia ir vienintelė tautos tvirtovė tremtyje. Nuo jos priklauso viskas. Todėl mes apeliuojame į visus esančius tremtyje lietuvių tėvus ir motinas. Apeliuojame į jų lietuvišką sąžinę — parodyti herojiškų pastangų savo vaikų lietuviškumui išlaikyti. Mū-

MAS suvažiavimo dalyviai pietauja
B. Lungio nuotr.

J. Žadeikis, buv. MAS Centro Valdybos pirm., sako suvažiavimo uždaramąjį žodį.

B. Lungio nuotr.

sų ir kitos lietuviškos organizacijos ateinam Jums į pagalbą, bet Jūs parodykite gerą valią ir pasiukojimą:

1. Kalbėdami savo šeimoje su vaikais tik lietuviškai,
2. Leisdami savo vaikus į lietuvištinę mokyklą,
3. Įrašydami juos į lietuviškas organizacijas,
4. Leisdami savo vaikus į lietuviškas vasaros stovyklas.

Reikia pasidžiaugti, kad dalis tėvų tai vykdo su didele meile ir pasišventimu. Jie garbingai atlieka savo pareigas Dievui ir vargstančiai Tėvynei. Jie įeis į lietuvių tautos istoriją, kaip įėjo lietuvi motina mokytoja prie ratelio spaudos draudimo laikais "Vargo Mokykloje". Mūsų visų didžiausias troškimas ir prašymas, kad visi lietuviai tėvai taip darytų.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos
Visuotinis Suvažiavimas

VASARIO 16-SIOS GIMNAZIOJE

Gruodžio 8 d. gražiai paminėjome švenčiausios Marijos Nekalto Prasidėjimo šventę. Po pamaldų bažnyčioje, buvo bendri pusryčiai.

Trečią valandą po pietų gražiai išpuoštoje salėje įvyko iškilmingas Vyskupo M. Valančiaus Ateitininkų kuopos posėdis, į kurį atsilankė ir nemažas skaičius svečių. Posėdis buvo pradėtas kuopos vėliavos įnešimu. Po trumpo pasveikinimo ir garbės prezidiumo pakvietimo, penki kandidatai davė vyr. ateitininko

pasižadėjimą, kurį pravedė Dvasios Vadas. Ta proga žodį tarė vyr. kat. Sielovados tvarkytojas Vokietijai Tėvas Bernatonis, Ateitininkų Federacijos narys dr. J. Grinius ir gimnazijos direktorius p. Gallius, linkėdami at-kams gražios veiklos, besiruošiant būti gerais Lietuvos sūnumis ir dukromis.

Iškilmingą posėdį baigėme Tautos himnu. Po trumpos pertraukos dr. J. Grinius skaitė paskaitą: "Dievo Malonės veikimas per Mergele Mariją". Aštuonioliktą valandą buvo svečių ir katalikų mokinių bendra vakarienė. Nuotaikai pakelti buvo suruošta trumpa meninė programėlė, kurioje šalia šiugždaitės ir Levaitės deklamacijų gražiai pagiedojo jaunesniųjų berniukų ir mergaičių chorelis, kurį paruošė p. mokyt. Motgabis. Vakarienės metu kalbėjo kun. Liubinas, p. Antanaitis ir evangelikų jaunimo ratelio atstovas mok. Skėrys. Minėjimą baigėme giesme "Marija, Marija".

V. Šiugždaitė

PASKIRSTYTAS KNYGŲ PLATINIMO VAJAUS PELNAS

Clevelando Maironio moksleivių ateitininkų kuopa gruodžio 15 d. turėjo susirinkimą. A. Idzelevičius skaitė referatą "Veikimas kuopose". Panagrinėtas iš "Ateities" ateitininkų šūkis, išrinkti delegatai į moksleivių suvažiavimą.

Iš knygų platinimo vajuos kuopa gavo 190 dol. pelno. Tie pinigai paskirstomi taip: 10 dol. skiriama pakieteliams Vasario 16 gimnazijos ir Saleziečių gimnazijos Italijoje moksleiviams ateitininkams. Taip pat abiem gimnazijom užsakoma Ateitis ir Eglutė. Kuopa Ateities žurnalą paremia 25 dol., o Eglutę — 20 dol. Kiti pinigai numatomi kuopos reikalams.

PIRMIEJI ATSIILYGINO

Clevelando moksleiviai ateitininkai pirmieji išgirdo At-kų Federacijos Valdybos balsą ir jų globėjos rūpesčiu visi užsisakė Ateitį 1958 metams. Tikime, kad jų pavyzdžiu paseks ir kitos vietovės.

Nedidelė Springfield, Ill., moksleivių ateitininkų kuopa, turinti tik 5 narius, tačiau P. Spetylos uoliai globojama, veikia pavyzdinčiai. Springfield, Ill., yra penki Ateities skaitytojai ir visi jau atsiilgino prenumeratą už 1958 metus.

SPRINGFIELDAS, ILL.

Springfieldo moksleivių ateitininkų Vytauto Didžiojo kuopa surengė N. Metų sutikimą pas p. šidlauskus. Pobūvyje dalyvavo visi ateitininkai, jų tėveliai ir būrelis

svečių iš Springfieldo ir kitur. Jau-nimas pašoko, padainavo, p. Leliui grojant akordeonu.

Otilija Užgirytė

DIELININKAIČIO KUOPA

Marquette Parke, Čikagoje, veikia moksleivių ateitininkų kuopa, pasirinkusi sau Prano Dielininkaičio vardą. Kuopos valdybą sudaro: pirm. J. Juozevičiūtė, sekr. R. Razminaitė, išd. R. Šarka. Kuopos globėja yra A. Šapalaitė-Šoliūnienė, mergaičių globėja — S. Mažionytė.

KUOPOS ŠVENTĖ KENOSHOJE

Kenoshos moksleivių ateitininkų kuopa gruodžio 8 d. turėjo savo šventę. Dalyvavo Centro valdyba ir daug svečių iš Čikagos. Kuopos nariai davė ateitininkų įžodį.

LIPNIŪNO KUOPOS NAUJA VALDYBA

Alfonso Lipniūno vardo moksleivių ateitininkų kuopa Čikagoje išsirinko 1957/58 metams naują valdybą: pirm. Egidijus Valaitis, vicepirm. Dalia Stakytė, sekr. Nijolė Beleškaitė, išd. Ramūnas Motekaitis, soc. reik. v. Dalia Kolbaitė.

MARIJOS PEČKAUSKAITĖS KUOPOS SUSIRINKIMAS

New Yorko moksleivių ateitininkų kuopa gruodžio 7 d. turėjo susirinkimą. Dvasios vadas kun. J. Pakalniškis papasakojo apie adventinius ir kalėdinius papročius Lietuvoje, o Rimas Gedeka skaitė savo paruoštą referatą, kaip moksleivis ateitininkas turi prisidėti prie lietuviybės išlaikymo.

Sausio 4 d. p. Vainių namuose įvyko New Yorko moksleivių ateitininkų kuopos susirinkimas. Paskaityta iš Ateities ir aptarti einamieji reikalai. Pasivažiinta ir pasiškta.

JAUNYSTĖS KELIU

Prieš pat Kalėdas išėjo naujas New Yorko moksleivių ateitininkų laikraščio "Jaunystės Kelio" numeris (Nr. 9). Šeši rotatoriumai spausdinti puslapiai pradžioje įveda į kalėdinę nuotaiką, o toliau nusileidžia į redaktoriaus stalčių, veda į kuopos susirinkimus, primena vasaros išpuodžius iš šokių šventės Čikagoje, neužmiršta sporto aikščių New Yorke, prajuokina Jupiterio šypsenomis ir Kleopatros patarimais. Redaguoja G. Naujokaitis, E. Adomaitis ir E. Remeza. Laikraščio daro gražų išpuodį. Galėtume pagelauti, kad būtų atkreiptas rimtesnis dėmesys į lietuvišką skyrybą. Galėtų būti mažiau ir korektūros klaidų.

BALYS PAVABALYS

PASI-KALBĖJIMAS...

— Nori gerti?
 — Yes, my dear.
*I like whisky,
 I like beer.
 I like brandy,
 I like wine.
 Ką tik duosi,
 Viskas fine.
 Tiktai pieno
 Man nepilk.
 Aš ne baby.
 Hell with milk!*

...LIETUVYBĖS KLAUSIMAIŠ

*Stiebias Algis
 Vis augštn.
 — Kiek tau metų?
 — Seventeen.
 — Ar lietuvis
 Dar esi?
 — Yes. Toks pat,
 Kaip ir visi.
 — Ar lietuviškai
 Kalbi?
 — Yes. Maišau
 Kalbas abi.
 — Ar lietuviškai
 Skaitai?
 — No! — atrėžia jis
 Piktai.*

PATENKINTAS KALBĖTOJAS

Neseniai įvykusiame lietuvių susirinkime vienas kalbėtojas pasiskendo savo kalboje, kuri tęsėsi ir tęsėsi, o visi klausytojai po truputį išsiskirstė. Liko salėje tiktai vienas žmogus. Pagaliau baigęs savo oraciją, kalbėtojas pažvelgė į vienintelį likusį ir tarė:

— Jeigu nors vienas žmogus išklausė mano kalbos, mano tikslas yra atsiektas.

PASKUTINIAI Lietuvos istorijos tyrinėjimo duomenys

DR. AGIS CITRINA

Kodėl Mindaugas suvienijo Lietuvą?

Baltų Kunigaikščių draugija 1219 m. sušaukė suvažavimą Kernavės pily. Mindaugas, tada vienas iš kunigaikščių, buvo irgi pakviestas. Prieš kelionę Mindaugui žmona padovanojo jos pačios pasiūtą šiltą kailinę kepurę su ragais ir prigrasino, kad tegul nė negrįžta namo, jeigu kur nors prarastų kepurę. Mindaugas prižadėjo ir, pa-bučiaavęs žmoną, tris sūnus ir aštuonias dukteris, išjojo su savo pa-laidovais.

— Kai žmonės nebeklauso, kalbėsiu paukščiams ir miškams...

— Kas klausėsi? — tas atsakė, — aš esu sekantis kalbėtojas.

Kunigaikščių į Kernavės pilį suvažiavo dvidešimt vienas, o žemesnių valdovų dar daugiau. Suvažiavimą atidarė senasis vaidila Vaidotas. Pagrindinę paskaitą skaitė kunigaikštis Vyckintas apie senovės lietuvių papročius. Toliau sekė diskusijos, po kurių įvyko didesnių kunigaikštijų sveikinimai. Meninę dalį atliko vaidilutės, pašokdamos keletą tautinių šokių.

Po posėdžio ištroškę kunigaikščiai nuėjo į Kernavės piliečių klubą atsigeriti midaus. Čia Mindaugas susitiko savo brolėnus Tautvilą ir Erdvilą. Šie pakvietė jį varžybų, kas daugiau midaus išgers. Mindaugas pralaimėjo ir, kai atsi-budo, jau nebeturėjo savo šiltos kailinės kepurės su ragais. Labai susirūpinęs, šoko įieškoti. Sužino-

jo, kad jo brolėnai kepurę pardavė, tačiau niekas nesakė kuriam kunigaikščiui.

Tada Mindaugas užsirūstinęs pri-siekė visiems atkeršyti (tai buvo madoj anais laikais) ir išjojo ka-ran, nes bijojo grįžti namo ir bar-tis su savo žmona ir aštuoniom dukterim. Nugalėjęs visus Lietuvos kunigaikščius, bet dar neradęs ke-purės, jis žadėjo ir toliau įieškoti, tačiau kaimynai išsigandę paprašė Popiežių atsiųsti Mindaugui karū-ną. Ją gavęs, Mindaugas jau ne-buvo reikalingas kailinės kepurės su ragais. Jis grįžo namo ir buvė didis žmogus...

(gal bus daugiau)

Atsiliepimai apie Kreivas Šypsenas

“Kas moka juoktis ir nerašo į Kreivas Šypsenas, turės neramią sąžinę”.

—Giacomo Puccini

“‘Ateitis’ be Kreivų Šypsenų, tai kaip galva be guzo”.

— Vytautas Didysis

PLUNKSNA GRAUŽYTĖ

MERGIŠKI RŪPESČIAI

*Nors prabėgo jau Kalėdos,
 Bet panas vėl spaudžia bėdos...
 Nauji Metai kai artėja,
 Visos meldžia Sutvėrėją,
 Kad atsiųstų “deitą” kokį:
 Seną, jauną ar net lokį —
 Nesvarbu, kad neką moka
 Ir kaip pupų pėdas šoka...
 Per bažnyčią keliais eity,
 Kad tik gautų kokį “deitą”...
 Ir dejuoja mūsų panos:
 Nebus su kuo gert šampanas,
 Nebus su kuo šokti tango...
 Bilietai taipogi brangūs...
 Gyl namuose teks sėdėti
 (Negi baliun tempsti tėtį)?
 Kad sudužtų laiko ratai,
 Neateitų Nauji Metai!
 Jei negausiu laiku “deitą”
 Nebus su kuo baliun eiti...*

ŠACHMATAI

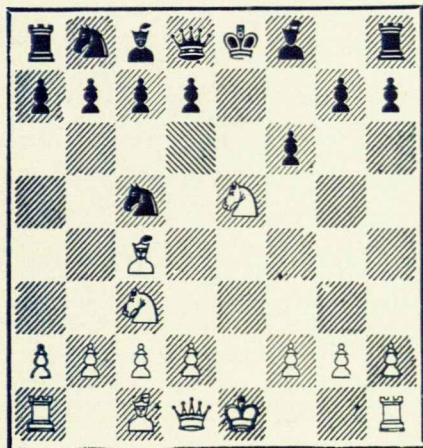
Rašo K. Merkis

Nuostabių dalykų galime rasti šachmatų partijose. Baltųjų karalius gali būti užmatuotas dviem ėjimais. Pav.: 1.f4 e6 2.g4 Vh4 matas! Vargu kas sulošė tokią partiją, bet ji galima šachmatų lentoje.

A. Gibaud su F. Lazard vienose Paryžiaus pirmenybėse sulošė šitaip:

1.d4 Žf6
2.Žd2 e5
3.d:e Zg4
4.h3 Že3!

ir balti pasiduoda, nes praranda valdovę (kitaip — seka matas Vh4).

Anglas Taylor, 1862 m. Londone paskelbė matą savo oponentui aštuoniais ėjimais! Baltais lošė Taylor.

1.e4 e5
2.Žf3 Žf6
3.Rc4 Ž:e4
4.Žc3 Žc5
5.Ž:e5 f6?

Balti paskelbė matą 8 ėjimais:

6.Vh5+ g6
7.Rf7+ Ke7
8.Žd5+ Kd6
9.Žc4+ Kc6
10.Žb4+ Kb5
11.a4+ K:Ž
12.c3+ Kb3
13.Vd1 matas.

Milwaukee, Wisc., North Central 1957 m. p-bėse, mūsų meisteris Povilas Tautvaiša įveikė Calhammerį 12 ėjimų partijoje, pagavęs jį į spąstus. Tai buvo trumpiausia to turnyro partija.

New Yorko "Chess Review (1950, rugs.) skelbė Kazio Merkio partiją iš korespond. Golden Knights turnyro su P. M. Lozano, kurioje Lozano, laimėdamas pėstininką, prarado devintame ėjime (!) "snustelėjus.ą" valdovę.

GARBĖS PRENUMERATORIAI

Kun. M. Kemėžis, Elizabeth, N. J.
Kun. Alfa Sušinskas, Pittsburgh, Pa.

Kun. T. Narbutas, Brooklyn, N. Y.
Prel. Ign. Albavičius, Cicero, Ill.
Kun. M. Vembrė, Stoughton, Mass.
Dr. P. Bagdanavičius, Brooklyn, NY
Kun. V. Martinkus, Providence, R. I.

Pr. Povilaitis, Chicago, Ill.
Kun. J. Panavas, Muskegon, Mich.
Dr. V. Šmulskštys, Waterbury, Conn.
Kun. J. Grabys, Schenectady, N.Y.
J. E. vysk. V. Brizgys, Chicago, Ill.
Kun. Kaz. Juršėnas, Chicago, Ill.
Kun. J. Danielius, London, Ont., Canada

Al. Kazickienė, New Rochelle, N.Y.
Kun. Pr. Kuras, Peoria, Ill.
J. Vaičeliūnas, Sudbury, Ont., Canada

Kun. J. Tautkus, Omaha, Nebr.
P. Spetyla, Springfield, Ill.
Kun. A. Paškevičius, Moodus, Conn.
Kun. J. Patašius, Great Falls, Mo.
Kun. Em. Paukštis, Chester, Pa.
Kun. J. Švagždys, Brockton, Mass.
J. E. vysk. V. Padolskis, Roma, Ital.
Dr. P. Žemaitis, Dearborn, Mich.
Dr. V. P. Tumasonis, Palos Park, Ill.

Ant. Balčytis, Chicago, Ill.
Kun. A. Sabas, Sudbury, Ont., Canada
Nuoširdus ačiū visiems.

NELINKSMA ŽINIA

Įkyrumas nėra simpatiškas žmogaus charakterio bruožas, bet apsilėidimas taip pat nėra dorybė. Jeigu administracija įkyri savo skaitytojams nuolat primindama Ateities finansinius sunkumus, tai ne dėl to, kad jai tas būtų labai malonu, bet kaip tik dėl to, kad skaitytojai — skolininkai tai verčia.

Šį kartą dar tuo pačiu reikalu. Ateitis savo 1957 metų biudžetą subalansavo su 1500 dol. deficito. Nežiūrint į kelis asmeniškų paraginimus, skaitytojai Ateičiai liko skolingi daugiau kaip 1500 dol. Mes nenustojame vilties mums priklausomas sumas atgauti, bet tas pareikalaus didelio darbo ir naujų pašto išlaidų. Tad labai prašome mums ateiti į talką ir nelaukti dar kelių asmeniškų paraginimų, o tuojau pat atsiųsti užsilikusį prenumeratos mokestį už 1957 metus. Labai laukiame.

Administracija

MALONUS ATEITIES SKAITYTOJAU,

Jau dvylika tremties metų Ateitis lanko savo skaitytojus ir ugdo lietuvių katalikišką jaunimą didžiajam siekimui: **Visa atnaujinti Kristuje.**

Nelengvas buvo tas dvylikos metų Ateities kelias, kaip apskritai nelengva yra mūsų tremties dalia. Tik dideliu redaktorių, bendradarbių bei leidėjų pasiaukojimu Ateitis išsilaikė ir stengiasi laikytis.

Ateitininkų Federacijos Valdyba ir Ateities redakcija daro viską, kad Ateitis būtų įdomi, patraukli ir naudinga. Bet tam taip pat reikalinga pačių Ateities skaitytojų uoli talka ir parama.

Šiais metais Ateities finansinė padėtis gana sunki, nes iki šiol dar apie 160 skaitytojų tebėra skolingi daugiau kaip 1500 dol. Administracija spaustuvei už du paskutiniuosius numerius dar neatsilygino.

Esame labai nuoširdžiai dėkingi Garbės Prenumeratoriams ir visiems Rėmėjams, kurie savo auka Ateities finansinę padėtį gerokai palengvino.

Mūsų prašymas:

1. Visi Ateities skaitytojai labai prašomi prenumeratos mokestį už 1958 metus atsiųsti iš anksto.

2. Tie, kurie tebėra dar Ateičiai skolingi už pėjus metus, tuojau pat prašomi skolą atsilyginti.

3. Visi ateitininkai prenumeruoja Ateitį! Ateitininkų vienetų vadovybės prašomos pasirūpinti, kad neliktų nei vieno ateitininko neskaitančio Ateities.

4. Kiekvienas ateitininkas prašomas stengtis surasti naują Ateities skaitytoją.

5. Visi ateitininkiški vienetai prašomi paremti Ateitį savo auka.

6. Padėkime prenumeruoti Ateitį tiems Europos ir kitų kraštų ateitininkams, kurie nepajėgia prenumeratos mokestį sumokėti; atsiųskite tam tikslui mažą auką.

ATEITIS yra mūsų visų rūpestis ir garbės pareiga ją išlaikyti.

Su geriausiais sveikinimais šioms metams.

Jūsų,

Ateities administracija

*

Europos ateitininkams Ateitį užsakę

ir tam reikalui atsiuntę:

Prel. M. Krupavičius — 5 dol., Pov. Gudjurgis, Edmonton, Alta, Canada — 5 dol., Ant. Maziulis — 3 dol. On. Jankevičiūtė — 10 dol. J. Vaičeliūnas — 15 dol., Al. Kazickienė — 6 dol.

Vytauto Augustino

VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

yra geriausia dovana įvairiomis progomis.

Šioje puikiai išleistoje knygoje Jūs rasite 160 gražiausių Lietuvos vaizdų, architektūros paminklų, puikių moderniškų pastatų. Jais galime didžiuotis patys ir mielai parodyti juos svetimiesiems. Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba.

Lietuvis, vartydamas šį albumą, bent valandėlę užsimirš, kad tūkstančius mylių yra atskirtas nuo savos žemės, o kitatautis pamatys mūsų šalies gamtos gražį ir mūsų kūrybinius užsimojimus ir laimėjimus.

Ši knyga yra tikra tautinė brangenybė lietuvių namuose. Ne tik puošmena knygų lentynoje, bet ir gyvosios dvasios dalis, betarpiškai kalbanti į jaunimo širdis.

Taigi dar kartą sakome, kad

Vytauto Augustino

Lietuvos Vaizdų Albumas

LIETUVA

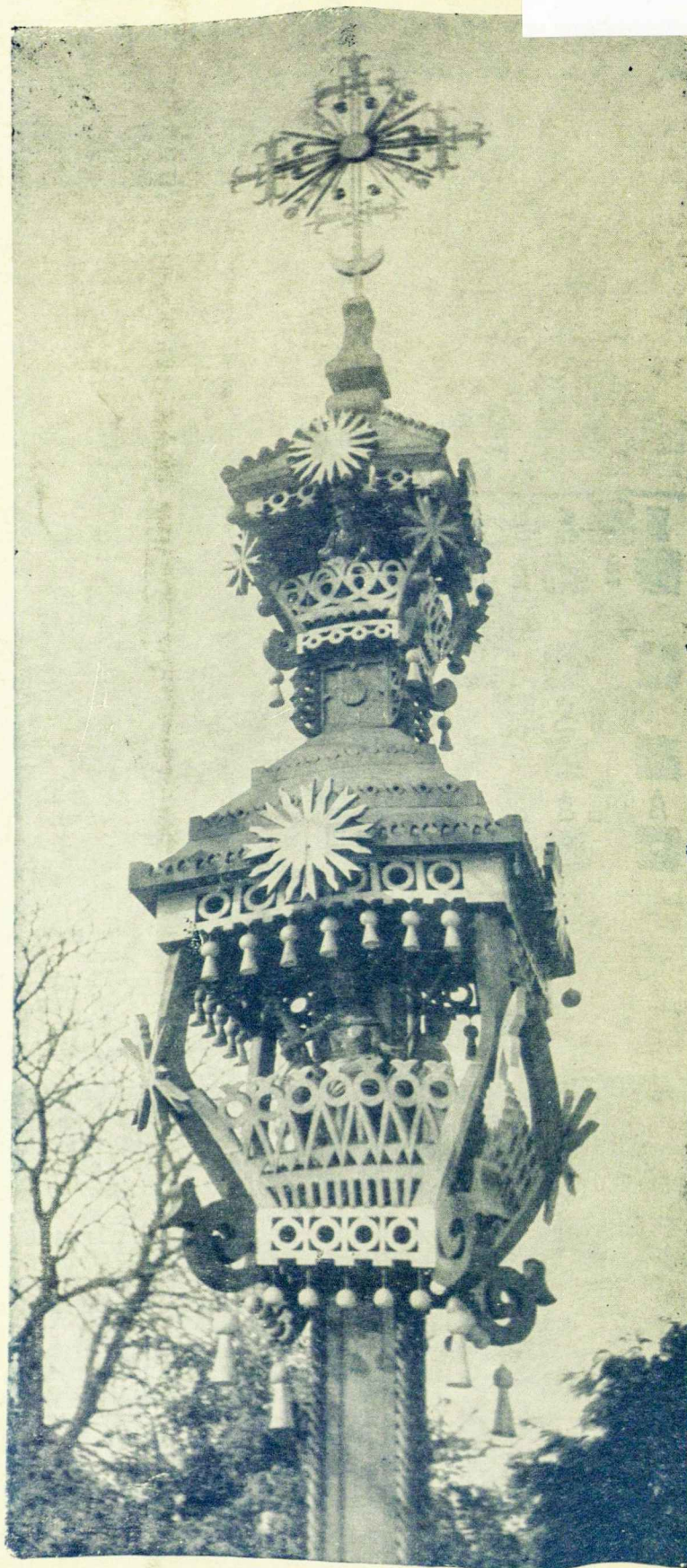
yra geriausia dovana visokiomis progomis.

Kaina tik 6 doleriai.

UŽSISAKYTI:

ATEITIS

916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N.Y.

LIETUVA

ATEITIS, 1958 M. NR. 1

90.725.114